

KIIHDYTTÄMÖPALVELUT OPISELIJAYRITTÄJYYDEN TUKENA

Case: LAMK StartUp Accelerator

Tiivistelmä

Tekijä(t) Tuomi, Krista	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika Syksy 2018
	Sivumäärä 48 sivua	1 liitesivu
Työn nimi Kiihdyttämöpalvelut opiskelijayrittäjyyden tukena Case: LAMK StartUp Accelerator		
Tutkinto Tradenomi (AMK)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö käsittelee opiskelijayrittäjyyden tukemista kiihdyttämöpalveluiden avulla. Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona LAMK StartUp Accelerator -hankkeelle, joka rakentaa Lahden ammattikorkeakouluun monialaisen yrityskiihdyttämön. Tavoitteena oli selvittää, minkälaisia palveluita yrityskiihdyttämö tarvitsee, jotta se voi tukea opiskelijayrittäjää. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää opiskelijayrittäjyyttä sekä yrityskiihdyttämöpalveluita Lahden ammattikorkeakoulussa.</p> <p>Opinnäytetyö tehtiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, jonka kohderyhmänä olivat Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijayrittäjät. Opiskelijayrittäjällä tarkoitetaan jo yrittäjänä toimivaa ja siihen omalla toiminnallaan tähtäävää opiskelijaa. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastatteluita, joista saatu aineisto analysoitiin teemoittelun avulla.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella opiskelijayrittäjät tarvitsevat kiihdyttämöltä konkreettisia palveluita, joilla he voivat kehittää liiketoimintaansa ja omaa osaamistaan yrittäjinä. Tärkeimmiksi palveluiksi nousivat yritystoiminnan aloittamisen kannalta tarvittavat yleiset tiedot ja taidot, mentorointi, lakimiespalvelut ja rahoitusneuvonta.</p> <p>Opinnäytetyö osoittaa, että kiihdyttämöpalveluille on tarvetta Lahden ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön tuloksia hyödyntämällä yrityskiihdyttämö voi suunnitella palvelunsa opiskelijayrittäjille sopiviksi.</p>		
Asiasanat Opiskelijayrittäjyys, yrittäjyys, yrityskiihdyttämö, yrityskiihdyttämöpalvelut, yrittäjyyskasvatus, innovaatiotoiminta		

Abstract

Author(s) Tuomi, Krista	Type of publication Bachelor's thesis	Published Autumn 2018
	Number of pages 48 pages	1 appendix
Title of publication Accelerator Services Supporting Student Entrepreneurship Case: LAMK StartUp Accelerator		
Name of Degree Bachelor of Business Administration		
Abstract <p>The study explores how enterprise accelerator services can support student entrepreneurship. The study was commissioned by LAMK StartUp Accelerator project, which aims to build a multidisciplinary enterprise accelerator in Lahti University of Applied Sciences. The study was done with two goals in mind. One was to research what services the enterprise accelerator should provide to support student entrepreneurs. The second goal was to develop both student entrepreneurship and enterprise accelerator services in Lahti University of Applied Sciences.</p> <p>The study was done by using qualitative methods. The data was obtained by an interview study presented to the student entrepreneurs of Lahti University of Applied Sciences. In this study, the student entrepreneur is defined to mean both students already working as entrepreneurs and students planning and seeking to become entrepreneurs by using their entrepreneurial attitude. The data was analyzed with thematic analysis.</p> <p>The study results show that student entrepreneurs need concrete services that they can use for developing their own business and entrepreneurial competence. The most valuable enterprise accelerator services based on the respondents are general know-how of starting a business, mentoring, legal counseling and financial management services.</p> <p>The study finds that enterprise accelerator services are needed by the student entrepreneurs of Lahti University of Applied Sciences. The study offers the LAMK enterprise accelerator-to-be a possibility to use the results as a base for planning the student entrepreneurship services.</p>		
Keywords Student entrepreneurship, entrepreneurship, enterprise accelerator, enterprise accelerator services, entrepreneurship education, innovation		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Opinnäytetyön tausta.....	1
1.2	Opinnäytetyön tavoite, tutkimusongelma ja rajaukset	2
1.3	Tutkimusstrategia	3
1.4	Opinnäytetyön rakenne	3
2	OPISKELIJAYRITTÄJYYDEN TUKEMINEN KORKEAKOULUISSA.....	5
2.1	Opiskelijayrittäjyys.....	5
2.2	Yrittäjähenkilön toimintakulttuuri korkeakouluissa.....	9
2.3	Opiskelijayrittäjyyden tukeminen suomalaisissa korkeakouluissa	10
2.4	Opiskelijayrittäjyyden tukeminen LUT-konsernissa.....	15
2.5	Yrityskiihdyttämöt yrittäjyyden tukena.....	17
2.6	Yrityskiihdyttämöt opiskelijayrittäjyyden tukena	19
3	CASE: LAMK STARTUP ACCELERATOR.....	21
3.1	Opiskelijayrittäjyyden tukeminen Lahden ammattikorkeakoulussa.....	21
3.2	LAMK Entrepreneurship Society.....	22
3.3	LAMK StartUp Accelerator -hanke.....	23
3.4	Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku	23
3.5	Tulokset.....	27
3.6	Ehdotuksia LAMKin kiihdyttämöpalveluiden kehittämiseksi	34
4	JOHTOPÄÄTÖKSET	36
4.1	Tulosten pohdinta.....	36
4.2	Vastaukset tutkimuskysymyksiin.....	38
4.3	Tutkimuksen luotettavuus.....	38
4.4	Jatkotutkimusaiheet.....	39
5	YHTEENVETO	41
	LÄHTEET	43
	LIITTEET	49

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tausta

Opiskelijayrittäjyys ja sen tukeminen ovat nostaneet merkitystään Suomessa. Yrittäjyyttä aiemmin varjostanut kielteinen ilmapiiri on vähitellen pirstoutumassa ja yrittäjyys on nostettu yhdeksi talouskasvun tärkeimmistä tekijöistä. Myös opiskelijat itse ovat entistä kiinnostuneempia yrittäjyydestä. He ovat ottaneet pysyvän aseman Suomen yritysekosysteemin kehittäjinä. Korkeakouluilla on kuitenkin edelleen merkittävä rooli yrittäjyyden opetuksessa ja sen tukemisessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 7.) Tässä opinnäytetyössä käsitellään opiskelijayrittäjyyttä korkeakoulussa tarjottavien kiihdyttämöpalveluiden avulla.

Korkeakoulut tarjoavat laajasti erilaista yrittäjyyttä tukevaa toimintaa opiskelijoilleen ja sen lisäksi monissa korkeakouluissa on käynnissä erilaisia hankkeita, joilla yrittäjämäistä kulttuuria pyritään kehittämään ja kasvattamaan. Tätä kehityskulkua tukevat myös viralliset tilastot. Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 7-9) julkaiseman selvityksen perusteella suomalaisissa korkeakouluissa yrittäjyysopetusta on tarjolla laajasti. Julkaisun perusteella korkeakoulut tukevat yrittäjyyttä kehittämällä muun muassa yrittäjyysopetusta, yrittäjämäisiä oppimisympäristöjä, yritystoiminnan opinnollistamista sekä yritysyhteistyötä tekemällä. Julkaisussa korostui myös yrittäjyyttä tukevan korkeakoululähtöisen innovaatiotoiminnan sekä TKI-hankkeiden tuloksina syntyvien tutkimustulosten ja ideoiden kaupallistaminen.

Yrittäjyyden ja sitä seuraavan innovaatiotoiminnan tukeminen korostuvat myös 29.5.2015 Ratkaisujen Suomi -hallitusohjelmassa (Valtioneuvosto 2015, 16.) Yhdeksi 26:sta muusta kärkihankkeesta hallitus linjasi korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyön vahvistamisen innovaatioiden kaupallistamiseksi. Tälle kärkihankkeelle kohdistettiin kärkihankkeiden 1 miljardin euron suuruisesta kokonaispanostuksesta yhteensä 155 miljoonaa euroa (Valtioneuvosto 2016).

Yksi keino yrittäjyyden ja innovaatioiden kaupallistamisen tukemiseksi ovat yrityskiihdyttämöt (Isabelle 2013, 16). Yrityskiihdyttämöt ovat tulleet avuksi myös opiskelijayrittäjyyden tukemisessa, ja niitä löytyy jo useasta Suomen korkeakoulusta. Yrityskiihdyttämöt eivät ole pelkästään korkeakoulujen organisoimia, vaan osa yrityskiihdyttämöistä toimii opiskelijavetoisesti. Ajankohtaisuudestaan ja yrityskiihdyttämöiden suuresta lukumäärästä huolimatta kiihdyttämötoimintaan liittyviä tutkimuksia on kuitenkin rajoitetusti. Itse kiihdyttämöihin ja niiden tarkasteluun löytyi Joonatan Naukkarisen (2014) tekemä raportti yrityskiihdyttämöistä ja niiden toiminnasta. Kaj Asteljoki (2018) puolestaan tutkii diplomityössään yrittäjyyden ja korkeakouluopintojen yhdistämistä opiskelijan näkökulmasta. Ulla-Riikka Ruo-

kolainen (2014) puolestaan tutki opinnäytetyössään sitä, miten Lean Startup -ajattelumallia noudattava yrityskiihdyttämö voi tukea startuppeja liiketoiminnan kehittämisessä. Merkityksellisintä tämän opinnäytetyön kannalta on se, etten onnistunut löytämään ainuttakaan tutkimusta, joka tutkii opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeita. Tällä opinnäytetyöllä pyritään vastaamaan edellä mainittuun tutkimusaukkoon.

Tässä opinnäytetyössä käsitellään Lahden ammattikorkeakoulun yrityskiihdyttämön opiskelijayrittäjille tarjoamien palveluiden kehittämistä. Opinnäytetyö tehdään toimeksiantona Lahden ammattikorkeakoulun LAMK StartUp Accelerator -hankkeelle (käytetään jatkossa nimeä LSA-hanke). Hankkeessa LUT-konserni rakentaa Lahden ammattikorkeakouluun monialaisen yrityskiihdyttämön, jonka kiihdytysohjelma korostaa erityisesti kaupallistamispotentiaalin tunnistamista sekä hyödyntämistä, liiketoimintalähtöistä verkostoitumista, monipuolisia rahoitusmahdollisuuksia sekä kansainvälisen liiketoiminnan merkitystä. Yrityskiihdyttämön tarkoituksena on kehittää paikallista työ- ja elinkeinoelämää sekä tukea uusien yritysten syntymistä. Erityisesti tuleva yrityskiihdyttämö tavoittelee korkeakoululähtöisen opiskelijayrittäjyyden kehittämistä. Hanke on käynnissä 1.4.2018 – 31.10.2020 välinenä aikana. (LAMK 2018a.)

Opinnäytetyön aihevalintaan on vaikuttanut voimakkaasti oma mielenkiintoni yrittäjyyttä kohtaan. Opintojeni ohella olen kehittänyt aktiivisesti opiskelijayrittäjyyttä toimien viimeiset kaksi vuotta Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijavetoisen yrittäjyisyhteisön LAMK Entrepreneurship Society (LAMKES) jäsenenä ja puheenjohtajana. Tämän lisäksi suoritin työharjoittelun LSA-hankkeessa kesällä 2018. Työharjoittelun aikana suunnittelin ja toteutin opiskelijarajapinnassa järjestettävää STORM-liikeideakilpailua, joka on osa LSA-hanketta.

1.2 Opinnäytetyön tavoite, tutkimusongelma ja rajaukset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, minkälaisia palveluita Lahden ammattikorkeakoulun tuleva yrityskiihdyttämö tarvitsee, jotta se voisi tukea opiskelijayrittäjää. Tavoitteena on tuottaa LSA-hankkeelle tutkimustuloksiin ja opiskelijayrittäjien näkökulmiin pohjautuvia, konkreettisia kiihdyttämöpalveluehdotuksia. Tutkimuksen ja siitä saatavien tuloksien perusteella kehitetään opiskelijayrittäjyyttä ja kiihdyttämöpalveluita Lahden ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys on:

- Miten yrityskiihdyttämö voi tukea opiskelijayrittäjää?

Opinnäytetyön alatutkimuskysymykset ovat:

- Miten Lahden ammattikorkeakoulu tukee opiskelijayrittäjyyttä tällä hetkellä? Miten muissa ammattikorkeakouluissa ja LUT-konsernissa tuetaan opiskelijayrittäjyyttä?
- Mitä kiihdyttämöpalveluilla tarkoitetaan?
- Millaisia kiihdyttämöpalveluita opiskelijayrittäjä kokee tarvitsevänsä?

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaisia palveluita opiskelijayrittäjä tarvitsee, ja sen takia opinnäytetyössä ei oteta kantaa muiden kuin opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeisiin. Kiihdyttämöpalveluita tarkastellaan Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden näkökulmasta.

1.3 Tutkimusstrategia

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullisen tutkimusmenetelmän avulla voidaan selvittää valitun kohdejoukon tarpeet, odotukset ja asenteet, jotka ovat hyvä lähtökohta esimerkiksi toiminnan kehittämiseen. (Heikkilä 2014, 15.) Tähän opinnäytetyöhön valittiin kvalitatiivinen tutkimusote, sillä tarkoituksena on valitun tutkimusongelman syvällinen ymmärtäminen (Hirsjärvi ym. 2009, 161).

Opinnäytetyön teoriaosuus rakentuu opiskelijayrittäjyyden ja sen edistämistä tukevien toimintojen ympärille. Teoriassa käsitellään sitä, miten Suomen korkeakouluissa tuetaan opiskelijayrittäjyyttä tällä hetkellä. Teoriaosuudessa käsitellään myös sitä, miten yrityskiihdyttämöitä on tähän asti käytetty opiskelijayrittäjyyden tukena korkeakoulukulttuurissa. Teoria on koottu teemaan liittyvistä aiemmista tutkimuksista, julkaisuista sekä kirjallisuudesta.

Aineistonkeruumenetelmänä opinnäytetyössä käytetään teemahaastattelua. Teemahaastatteluiden kohderyhmänä ovat LAMKin opiskelijayrittäjät, jotka toimivat yrittäjinä tällä hetkellä tai ovat siihen aktiivisesti pyrkineet yrittäjämäistä asennetta hyödyntäen. Teemahaastatteluilla haetaan ymmärrystä siihen, mikä on LAMKin opiskelijayrittäjyyden tukemisen tämän hetkinen tila sekä mitä palveluita opiskelijayrittäjät tarvitsevat LAMKin tulevalta yrityskiihdyttämöltä.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö rakentuu viidestä osasta, joita ovat johdanto, teoria, empiria eli varsinainen tutkimusosuus, johtopäätökset sekä yhteenveto (kuvio 1). Johdannossa kuvataan opinnäytetyön aihevalinta sekä tarpeellisuus tutkimuskentässä. Johdannossa esitetään myös tutkimuskysymykset ja kuvataan tutkimusstrategia. Teoriaosuudessa, luvussa 2 käsitellään tarkemmin mitä opiskelijayrittäjyys on, sen taustaa sekä miten sitä tuetaan Suomen

korkeakouluissa. Tämän lisäksi teoriassa avataan yrityskiihdyttämö aihetta sekä kerrotaan konkreettinen esimerkki, miten yrityskiihdyttämöä on käytetty opiskelijayrittäjyyden tukemisessa erittäin tuloksellisesti. Teoriaosuuden jälkeen alkavassa empiriaosuudessa kuvataan tutkimuskonsepti, tutkimuksen toteutus, tulokset sekä niiden pohjalta kiihdyttämön kehitysehdotukset. Neljännessä luvussa pohditaan tuloksia, vastataan tutkimuskysymyksiin, pohditaan tutkimuksen luotettavuutta sekä esitetään jatkotutkimusehdotukset. Opinnäytetyön viidennessä ja viimeisessä luvussa on yhteenveto koko tutkimuksesta. Opinnäytetyön loppuun on kirjattu lähteet ja liitteet.

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakenne

2 OPISKELIJAYRITTÄJYYDEN TUKEMINEN KORKEAKOULUISSA

2.1 Opiskelijayrittäjyys

Opiskelijayrittäjyys on ollut 2010-luvun kasvava ilmiö ja opiskelijayrittäjät nähdään sen keskiössä. Yksinkertaistetusti termi opiskelijayrittäjä tarkoittaa henkilöä, joka opintojensa aika työllistää itsensä esimerkiksi NY-yrityksessä, osuuskuntayrityksessä tai oman toiminnan kautta (Rytkönen 2016). Edellä mainitun ehdon täyttäviä opiskelijayrittäjiä oli Suomen Yrittäjien (2015, 17) vuonna 2014-2015 tehdyn arvion mukaan vain 1-4% kaikista Suomen korkeakouluopiskelijoista. Prosenttiosuus vastaa noin 3000-12 000 opiskelijayrittäjää.

Opiskelijayrittäjyys-käsite ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen, vaan asiaa tulee tarkastella laajempuna kokonaisuutena. Opiskelijayrittäjyys on kaikkea sitä, joka tähtää opiskelijan nykyiseen ja tulevaan yrittäjyyteen (Suomen Yrittäjät 2015, 6) Tämänkaltaista toimintaa voi Suomen Yrittäjien mukaan olla esimerkiksi osallistuminen yrittäjyysyhteisöjen toimintaan, myönteisen yrittäjyysilmapiirin edistäminen omassa korkeakoulussa sekä omien yrittäjäverkostojen kasvattaminen.

Opiskelijayrittäjyys nähdään laajempuna kokonaisuutena myös kansainvälisesti. Opiskelijayrittäjät voidaan Marchandin, Hermensin ja Soodin (2015, 269) mukaan määritellä yksilöiksi, jotka osallistuvat korkeakoulun opetukseen ja samanaikaisesti edistävät innovatiivista ja valtiontuloja kehittävää yrittäjämäistä toimintaa. Myös Young Enterprise Denmark (2012, 12) toteaa, että yrittäjyys on ideoiden hyödyntämistä niin, että siitä voidaan tuottaa hyötyä muille. Yrittäjyyden keskiössä nähdään myös yrittäjämäiset luonteenpiirteet, johon kuuluvat mahdollisuuksien näkeminen, tekeminen ja hyödyntäminen sekä riskien ottamiskyky. Myös Sieger, Fueglistaller & Zellweger (2016, 28) toteavat, että yrittäjyyttä ilmenee eri tavoin: voi perustaa oman yrityksen, voi jatkaa yrittäjänä esimerkiksi vanhempien yrityksessä tai voi myös toimia yrittäjämäisesti jonkin jo olemassa olevan yrityksen sisällä.

Koska yleinen käsitys sekä aiemmat julkaisut ja tutkimukset tukevat opiskelijayrittäjyys-termin laajempaa merkitystä, myös tässä opinnäytetyössä käytetään termiä sen koko merkityksessä. Näin ollen tässä opinnäytetyössä ei viitata opiskelijayrittäjällä pelkästään niihin, jotka toimivat tilastollisesti yrittäjinä opintojensa aikana, vaan myös niihin, jotka osoittavat yrittäjämäistä asennetta. Nämä yrittäjämäisen asenteen omaavat opiskelijayrittäjät tähtäävät omalla tekemisellään nykyiseen tai tulevaan yrittäjyyteen sekä kehittävät ja rakentavat yrittäjyyttä tukevaa toimintaa ja ilmapiiriä omassa korkeakoulussaan, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Suomessa opiskelijayrittäjyys on tunnustettu yhtenä korkeakoulutuksen vaikuttavuuden mittarina, jonka lisäksi siitä on tullut yksi alueellisen kilpailukyvyn uudistamisen työkaluista. Suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa yrittäjyyden suosittuus jatkaa kasvuaan ja yrittäjyydestä on tullut selkeä uravalinta, joka vaikuttaa myös opiskelijoiden opintopolun suunnitteluun. Syitä yrittäjyyden positiivisen imagon kehittymiselle voi Pihkalan, Ruskovaaran ja Hytin (2016, 5) mukaan olla muun muassa vuodesta 1994 Suomen yleiseen opetussuunnitelmaan kuuluva yrittäjyysopetus, menestyneiden yrittäjien ja heidän tarinoiden esittäminen roolimalleina, yleisen yrittäjyyteen liitetyn asenneilmapiirin muuttuminen positiivisemmaksi sekä digitalisaatio, jonka myötä yrityksen perustamiseen tarvittavan alkupääoman merkitys on pudonnut. Sen kehittymiseen ovat voineet vaikuttaa myös työ- ja uranäkymän muutokset, jotka ovat johtaneet siihen, että työn ja ammatin vaihtamisesta on tullut normaalia ja mahdollisuudet aikaisempaan ”perinteiseen uraan” ovat heikentyneet.

Yhtenä syynä Suomen yrittäjyysimagon positiiviseen kasvuun voidaan pitää myös opiskelijayrittäjien omien yrittäjyysyhteisöjen syntymistä. On perusteltua olettaa, että opiskelijayrittäjien yrittäjyysyhteisöt ovat vaikuttaneet positiivisesti korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysaikomuksiin, sillä yritysyritysytöt tukevat yrittäjäksi ryhtymistä erittäin positiivisesti. Yrittäjyysyhteisöt ovat korkeakoulusta itsenäisiä opiskelijoiden organisoimia yhdistyksiä. Ensimmäinen opiskelijavetoinen yrittäjyysyhteisö, Aalto Entrepreneurship Society, perustettiin vuonna 2008 tarkoituksenaan edistää ja aktivoida yrittäjyyttä. Tarkoituksena oli luoda jotakin täysin uutta ja radikaalia, joka inspiroisi opiskelijoita yrittäjyyteen, sillä yliopiston ei nähty sitä vielä tekevän. (Farny & Kyrö 2015, 155.) Tällä hetkellä opiskelijavetoisia yrittäjyysyhteisöjä on Suomessa noin 20 ja ne on perustettu yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteyteen. Tarkoituksena yrittäjyysyhteisöillä on tukea opiskelijoiden yrittäjähenkisyyttä, heidän ryhtymistään yrittäjiksi, sekä vaikuttaa positiivisesti alueen ja koko Suomen yritysökosysteemiin. Tämän opinnäytetyön luvussa 3.2 kerrotaan lisää Lahden ammattikorkeakoulun LAMK Entrepreneurship Societyn (LAMKES) toiminnasta ja tavoitteesta.

Yrittäjyyden näkeminen selkeämpänä uravalintana näkyy myös tehdyissä tutkimuksissa. Suomi on osallistunut neljänä vuotena (2006, 2008, 2011, 2016) kansainväliseen GUESSS (Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey) -tutkimukseen, jossa tutkitaan korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysaikomuksia sekä opiskelijayrittäjyyttä. Tutkimuksen perusteella voidaan huomata, että vaikka yrityksen perustamista heti opintojen jälkeen suunnittelevien korkeakouluopiskelijoiden osuus (taulukko 1) on noussut kymmenessä vuodessa 5,1%:sta vain 9,8%:n perinteisen palkkatyön kiinnostavuus on laskenut huomattavasti enemmän. Tämä kuvaa hyvin käynnissä olevaa työelämän muutosta, jossa

urasuunnitelmat eivät ole enää niin yksioikoisia ja pysyviä. Yrittäjyys on luonut monelle mahdollisuuden tehdä työkseen sitä, mistä he itse nauttivat ja sen osuus tulee luultavasti nousemaan yhä enemmän tulevaisuudessa.

Taulukko 1. Opiskelijoiden työpaikkapreferenssit prosentteina välittömästi opintojen jälkeen (mukailtu Pihkala ym. 2016, 10)

	2006	2008	2011	2016
Palkansaajana				
Pienyrityksessä (1-49 työntekijää)				15,0
Pk-yrityksessä (<250 työntekijää)	44,0*	52,3*	39,1*	19,0
Suuressa yrityksessä (>250 työntekijää)	14,3	17,3	23,9	15,2
Perustajana				
Perustan oman yrityksen	5,1	5,1	3,0	9,8
Seuraajana				
Perheyrittäjien jatkaminen	1,7	2,0	1,3	0,4
*Pien- ja keski-suuret yritykset yhdessä				

Kun tarkastellaan korkeakouluopiskelijoiden työpaikkapreferenssejä 5 vuoden kuluttua opintojen päättymisestä (taulukko 2) huomataan, että palkkatyön kiinnostavuus laskee entisestään ja oman yrityksen perustamisen kiinnostavuus on kasvanut yli 10% vuosien 2011 ja 2016 välillä. Korkeakoulujen tulisikin miettiä keinoja, joilla voitaisiin tukea opiskelijoita jo opintojen aikana niin, että yrityksen perustaminen nähtäisiin mahdollisuutena jo heti opintojen aikana tai viimeistään tutkinnon saatua. On perusteltua ajatella myös, että ne korkeakouluopiskelijat, jotka näkevät yrityksen perustamisen työpaikkapreferenssinä 5 vuotta opintojen päättymisestä, ovat jo opintojen aikana yrittäjämäisen asenteen omaavia, opiskelijayrittäjiä. Voidaan siis ajatella, että korkeakouluilla olisi mahdollisuus vaikuttaa opiskelijoiden työpaikkapreferensseihin ja lisätä uusien yritysten syntymistä tehostamalla yrittäjyysopetusta ja muuta yrittäjyyteen tukevaa toimintaa ja koulun sisäistä yrittäjyysilmapiiriä.

Taulukko 2. Opiskelijoiden työpaikkapreferenssit 5 vuoden kuluttua opintojen päättymisestä (%) (mukailtu Pihkala ym. 2016, 11)

	2006	2008	2011	2016
Palkansaajana				
Pienyrityksessä (1-49 työntekijää)				6,0
Pk-yrityksessä (<250 työntekijää)	17,3*	29,5*	15,2*	10,2
Suuressa yrityksessä (>250 työntekijää)	12,6	16,8	21,4	13,2
Perustajana				
Perustan oman yrityksen	16,1	20,1	20,1	30,8
Seuraajana				
Perheyrittäjien jatkaminen	3,5	2,7	2,4	0,4
*Pien- ja keskisuuret yritykset yhdessä				

Verrattaessa suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden aikomuksia toimia yrittäjänä muiden maiden korkeakouluopiskelijoihin (taulukko 3) voidaan huomata, että suomalaiset korkeakouluopiskelijat sijoittuvat vertailussa mukana olleiden maiden kärkijoukkoon. Mukana olleet maat valittiin vertailuun opinnäytetyöntekijän omien intressien, maiden maantieteellisen sijainnin (naapuruussuhteet) sekä vallassa olevan Euroopan mahtivaltio-käsityksen perusteella. Sijoittuminen positiivisesti muihin maihin verrattuna voi kertoa siitä, että Suomessa on osattu tukea yrittäjyysmyönteisyyttä ja yleistä yrittäjyyteen liitettyä asenneilmapiiriä tehokkaammin kuin esimerkiksi naapurimaa Ruotsissa, tai yhdeksi Euroopan mahtivaltioksi miellettyssä Saksassa. Tiedot kerättiin jokaisen maan omasta GUESSS-raportista vuodelta 2016.

Taulukko 3. Suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysaikomukset verrattuna muiden maiden korkeakouluopiskelijoihin välittömästi sekä viiden vuoden päästä opinnoista (%). (mukailtu Pihkala ym. 2016, 8; Durst, Sedenka 2016, 10; Shirokova, Bogatyreva, Beliaeva, Tsukanova & Laskovaia 2016, 18; Bergmann, Golla 2016, 12; Saridakis, Iskandrova & Blackburn 2016, 10)

	Suomi 2016	Ruotsi 2016	Venäjä 2016	Saksa 2016	UK 2016
Välittömästi opintojen jälkeen	10,5	5,3	10,7	2,00	6,52
5 vuoden päästä	28,5	22,4	51,3	17,0	29,0

Tarkasteltaessa opiskelijayrittäjyyden suosittuuden kasvun kokonaiskuvaa, on tärkeää huomata, että sen on nähty kasvavan opiskelijoiden omasta mielenkiinnosta, yritysopetuksesta, korkeakoulujen yrittäjyyskulttuurista ja yrittäjyyteen liitetyistä mahdollisuuksista, ei pelkästään perinteisiin arvoihin perustuen (Pihkala ym. 2016, 23).

2.2 Yrittäjähenkkinen toimintakulttuuri korkeakouluissa

Yrittäjähenkkinen toimintakulttuuri korkeakouluissa pitää sisällään muun muassa (Kakkonen & Koskinen 2015, 12):

- Yrittäjämäisen asenteen vahvistamisen
- Innovaatioaihioiden syntymisen tukemisen
- Kasvuyrittäjyyden kehittämisen
- Korkeakoulutuksessa hankitun osaamisen pohjalta nousevan yritystoiminnan tukemisen.

Vaikka ammattikorkeakoululaissa ei erikseen puhuta yrittäjyydestä, sitä voidaan pitää osana opiskelijan ammatillista kasvua sekä alueellisen elinkeinotoiminnan rakennetta uudistavana toimintana (Asteljoki 2018, 13). Yrittäjämäisen kulttuurin ja yrittäjyyttä tukevien toimintojen voidaan katsoa kuuluvan Suomen korkeakoulukulttuurin lainsäädännöllisiin perustehtäviin:

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee edistää elinikäistä oppimista. (Ammattikorkeakoululaki 2014/0932 4§)

Yrittäjyyden tukeminen ja yrittäjyysmäisen toiminnan kehittäminen nähdään myös itse korkeakouluissa tarpeellisena ja välttämättömänä kehityksen edistäjänä. Korkeakoulut haluavat tarjota opiskelijoilleen yhä enemmän uusia, innovatiivisia tapoja oppia ja tämä näkyy myös luvussa 2.3 esitetyissä opiskelijayrittäjyyden tukemiskonsepteissa. Monet mieltävät teoriaan pohjautuvat luennot oppimisen kannalta jo riittämättömiksi ja vanhanaikaisiksi. Suomen korkeakoulukulttuurissa on voimistunut yhä enemmän ja enemmän tekemiseen pohjautuva oppimiskulttuuri ”learn by doing”. Moylan, Gallagher & Heagney (2016) toteavat, että tarjoamalla kokemusperäisiä oppimismahdollisuuksia opettajat voivat kehittää yrittäjämäisiä taitoja oppijoissa samalla vallitsevaa yrittäjyyden ekosysteemiä tukien. Yrit-

täjämäinen kulttuuri, joka tukee opiskelijayrittäjää tarjoten liike-elämään liittyviä mahdollisuuksia ja verkostoja vaatii kuitenkin jatkuvaa kehitystä. Kehittyvä yrittäjyyden ekosysteemi pitää sisällään muun muassa yrittäjinä toimivien vierailijaluentoja, yrittäjyysaiheisia mentorointiklinikoita, liikeideakilpailuja, työnantaja foorumeita sekä harjoittelumahdollisuuksia. Seuraavissa luvuissa 2.3 ja 2.4 avataan tarkemmin opiskelijayrittäjyyden tukemista valituissa Suomen korkeakouluissa.

2.3 Opiskelijayrittäjyyden tukeminen suomalaisissa korkeakouluissa

Kuten johdannossakin todettiin, yrittäjyysopetusta on tarjolla suomalaisissa korkeakouluissa laajasti. Myös siihen liittyvää tietoa on ollut löydettävissä riittävästi. Alla innovatiivisia esimerkkejä siitä miten Suomen korkeakouluissa tuetaan yrittäjyyttä.

Aalto-yliopisto tarjoaa opiskelijoilleen laajan kattauksen erilaista yrittäjyyteen pohjautuvaa toimintaa kurssien lisäksi. Aalto-yliopiston ekosysteemi on valittu yhdeksi maailman viidestä nousevasta tähdestä, ja vuosittain Aallon ekosysteemissä perustetaan 70-100 uutta yritystä. Mikä tärkeintä, Aallossa opiskelijayrittäjät ovat ekosysteemin keskiössä edistämässä yrittäjyyttä. (Aalto-yliopisto 2018.) Aalto-yliopistossa tarjotaan muun muassa seuraavat opiskelijayrittäjyyttä tukevat toiminnot:

- Aalto Entrepreneurship Society (AaltoES) – Euroopan suurin opiskelijoiden yrittäjyysyhteisö. Toimintaan ovat tervetulleita kaikki yrittäjyydestä ja startup-pöhinästä kiinnostuneet opiskelijat. (AaltoES 2018.)
- SLUSH – voittoa tavoittelematon teknologiapainotteinen konferenssi, joka kokoaa yhteen startupit, sijoittajat ja median. Tapahtuman järjestäjinä yhteisö, johon kuuluu yrittäjiä, sijoittajia sekä opiskelijoita. (Slush 2018.)
- FallUp – Euroopan suurin yrittäjyystapahtuma opiskelijoilta opiskelijoille. Tarkoituksena inspiroida opiskelijoita yrittäjyyteen, tarjota kontakteja ja mahdollisuuksia tutustua muihin startuppeihin. (FallUp 2018.)
- Junction – Euroopan suurin hackathon, jossa opiskelijat pääsevät ratkomaan teknologiaan ja designiin perustuvia tosielämän haasteita (Junction 2018).
- Aalto Startup Center – 1-2 vuotta kestävä ohjelma, joka tarjoaa alkaville startuppeille (0-3 vuotta) neuvoja, sparrausta, työkaluja sekä työtilan Espoossa, Otanien kampuksella. (Aalto Startup Center 2018.)
- Kiuas – AaltoES:n organisoima kiihdyttämö, joka tukee startuppeja kiihdyttämöohjelman, bootcampin ja Nordic Roadshow-tapahtuman voimin (Kiuas 2018).

- Startuplifers – Työharjoitteluohjelma, joka tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden työskennellä startupeissa San Franciscossa, Shanghaissa ja Tokiossa (Startuplifers 2018).

Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa opiskelijayrittäjyyttä tuetaan yrittäjyyskurssien lisäksi muun muassa StartUp School -ohjelman avulla. StartUp School -ohjelma tukee yrittäjyydestä kiinnostuneita opiskelijoita sekä jo yrittäjinä toimivia opiskelijoita. Ohjelma on käytännönläheinen ja se tähtää oman yrityksen perustamiseen tai olemassa olevan yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen. Opiskelijanäkökulmasta tärkeää on huomata, että opiskelu StartUp School -ohjelmassa kerryttää opintopisteitä ja se on avoin kaikille Haaga-Helian 11 000 opiskelijalle. Mukaan voi lähteä missä vaiheessa lukukautta itse haluaa. (Haaga-Helia 2018.) Vuosina 2012-2017 StartUp School loi Suomeen yhteensä 130 uutta yritystä ja vuosittain sen opintojaksoille ja tilaisuuksiin osallistuu 250 opiskelijaa. StartUp Schoolin toiminnalla on merkittävä arvo opiskelijayrittäjyyden tukemisessa ja sen toimintaan osallistuneista yli 90% voisivat suositella sitä muille. (Mennala 2017.) Myös Haaga-Heliassa tuetaan opiskelijayrittäjyyttä ES-järjestön voimin. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu sekä Helsinki Business College perustivat maaliskuussa 2018 yhteisen opiskelijavetoisen HelsinkiES-järjestön, joka tähtää opiskelijayrittäjyyden tukemiseen muiden ES-järjestöjen tavoin (StartUp School 2018).

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Jyväskylän yliopistossa sekä Gradiassa (Jyväskylän koulutuskuntayhtymä) opiskelijayrittäjiä yhteisesti tukee Yritystehdas Oy, joka on Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän yliopiston, Gradian sekä Jyväskylän kaupungin perustama yhtiö. Yritystehtaan tarkoituksena on edistää yrittäjyyttä sekä innovaatiotoimintaa. Yritystehdas tarjoaa apua esimerkiksi yrittäjyyden ensimmäisiin askeliin, liiketoiminnan kehittämiseen sekä uusien tuotteiden kehittämiseen. Yritystehdas tarjoaa tällä hetkellä 14 eri palvelua, joista suurin osa kerryttää myös opintopisteitä. Tarjonta on jaettu kolmeen osaan, joista ensimmäisessä vaiheessa Innostun, Ideoin ja Yritän on tarjolla seuraavia opintokokonaisuuksia (JAMK 2018):

- DreamUp-projektikurssi (2-5op), jossa opiskelijat pääsevät suunnittelemaan ja toteuttamaan DreamUp-yrittäjyystapahtumaa muille opiskelijoille.
- Luo oma kesäduunisi-opintojakso (1-2op), jonka tarkoitus on, että opiskelija luo itselleen kesätyöpaikan. Opintojaksolla opitaan ideoimaan liikeideoita sekä testaamaan niitä asiakkailta.
- NY Start Up -opintojakso (10op), jossa Jyväskylän korkeakouluopiskelijat pääsevät kokeilemaan käytännössä yrittäjänä toimimista oman liiketoimintaideansa kautta.

- Innovaatioviikko-opintojakso (2op), jossa ratkaistaan organisaatioiden ja yritysten todellisia kehittämisiongelmiä käyttäjälähtöisin menetelmin monialaisissa opiskelijatiimeissä. Opintojaksolla opetetaan Design Thinking-menetelmä, jota opiskelijat voivat hyödyntää koko tulevien opintojensa aikana.
- Unelmat+Inspiraatio! -opintojakso (3op), jossa inspiroidutaan itsensä työllistämistä monialaisissa tiimeissä ja ratkotaan yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen liittyviä käytännön oppimistehtäviä.
- Etsin, kehitän ja käynnistän -opintojakso (5op), jossa etsitään, kehitetään ja tuotetaan ketterillä kehitysmenetelmillä asiakasarvoon pohjautuvia innovaatioita.
- Innovate or Die -kilpailu (2op), jossa tuotetaan ratkaisuideoita yritysten ja organisaatioiden liiketoiminnan haasteisiin kahden vuorokauden ajan. (JAMK 2018.)

Toisessa osassa, Tuote- tai liikeideasta yritykseksi on tarjolla seuraavat opintokokonaisuudet (JAMK 2018):

- Esihautomo/Preincubator-opintojakso (5op), jossa opiskelijat pääsevät toteuttamaan omaa liikeideaansa asiantuntijoiden valmentamana.
- Tuotekehitysrahoitus, jossa opiskelijat hakevat tuotekehitysrahoitusta omalle tuotet- tai palveluidealleen, mikä voi olla suuruudeltaan 500-2000 euroa. Tarkoituksena on inspiroida opiskelijoita keksimään uusia tuote- ja palveluideoita, ja tuomaan ne esille.
- Lakimiespalvelu, jossa tarjotaan opiskelijoille apua sopimusten laatimisessa, tarkastamisessa, immateriaali- ja tekijänoikeuksiin sekä lisensointiin liittyvissä asioissa. Lakimiespalvelua on tarjolla jatkuvasti.
- Yrittäminen osuuskunnassa -valmennus (5op), jossa opiskelijat pääsevät oppimaan käytännön yrittäjyyttä oman osuuskunnan kautta.
- Käytännön yrittäjyys tiimiyrityksessä -valmennus (15op), jossa opiskelijat oppivat käytännön liiketoimintaa tiimiyrityksissä oppimistilanteiden (treenien) sekä työskentelyä tukevan kirjallisuuden kautta.

Kolmannessa osiossa, Liiketoiminta kasvuun on tarjolla seuraavat palvelut (JAMK 2018):

- Hautomo-valmennus (8op), jossa tarjotaan valmennusta oman liiketoiminnan kehittämiseksi. Osallistuvalla opiskelijalla täytyy olla jo Y-tunnuksella rekisteröity yritys. Valmennuksen sisältöön kuuluu muun muassa myynnin, tuotekehityksen ja kannattavuuden sekä kassavirtojen seuranta, asiakashankinta- ja hallinta.

- JAMK pääomarahoitus -palvelu, mikä tarjoaa JAMK-lähtöisille alkuvaiheen yrityksille pääomarahoitusta.
- Lakimiespalvelut, katso kuvaus edeltävästä listauksesta.

Jyväskylän korkeakouluopiskelijoille on tarjolla erityisen laaja kirjo erilaisia palveluita, jotka tukevat opiskelijayrittäjyyttä kokonaisvaltaisesti. Kolmannen vaiheen hautomotoiminnassa suoritettuja opintopisteitä JAMK:ssa on kertynyt jo 1501, joka osaltaan kuvaa sitä, että opintojen ja opiskelijayrittäjyyden yhdistäminen on mahdollista toteuttaa niin opiskelijan kuin oppilaitoksenkin näkökulmasta (JAMK 2018).

Myös Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (SeAMK) yrittäjyys on integroitu opintoihin. Liiketalouden opiskelijat opiskelevat yrittäjyyttä ensimmäisenä vuonna virtuaaliyrittäjyyden kautta, jolloin he perustavat ensimmäisen vuoden aikana kuvitteellisen yrityksen. Kuvitteellinen yritys toimii aivan kuten normaalikin yritys, mutta rahaliikennettä sillä ei ole. Myös SeAMKin Innovaatioviikolle osallistuvat kaikkien alojen uudet opiskelijat, missä heidän tarkoituksenaan on ratkoa yritysten todellisia kehittämishaasteita. Innovaatioviikko sisältää myös Design Thinking-menetelmän käytön ja seurannan. (SeAMK 2018.) Toinen tapa tukea opiskelijayrittäjyyttä SeAMKissa on Yritystalli. Ajatuksena on, että opiskelija voi tutkintoa suorittaessaan kehittää omaa liikeideaansa tai jo olemassa olevaa yritystä ja kerryttää myös opintopisteitä. Yritystallissa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma, joka sisältää SeAMKin tarjonnan lisäksi myös muita koulutustapahtumia ja kursseja. Yritystallin kautta on perustettu tähän mennessä jo yli 100 yritystä. (SeAMK 2018.) Myös Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on oma opiskelijavetoinen yrittäjyisyhteisö, SeiES, joka perustettiin keväällä 2017. SeAMKissa on tarjolla myös kasvukilpailu ja valmennusprosessi GrowUp Students, joka on SeiES:n koordinoima viikon mittainen oman liikeidean kirkastamis- ja kiihdytystyöpaja, Food Challenge-liikeideakilpailu sekä Liikeideat lentoon-valmennus (GrowUp Students 2018).

Oulun korkeakouluopiskelijoille (Oulun yliopisto ja Oulun ammattikorkeakoulu) on tarjolla yrittäjyyskeskus Business Kitchen, joka toimii yhteisö- ja yhteistyötilana liiketoiminnan kehittämiseen. Business Kitchen tarjoaa ohjelmia, joissa opiskelijat pääsevät ratkomaan todellisia ongelmia sekä kokeilemaan opiskeltuja teorioita käytännössä sekä erilaisia tapahtumia, jotka tukevat uusien liikeideoiden syntymistä ja kehittymistä. Business Kitchen tarjoaa seuraavat palvelut:

- Avanto-yrittäjyysohjelma (3-10op), jossa opitaan yrittäjämäinen tapa tehdä töitä. Yrittäjyysohjelma räätälöidään opiskelijan omien tarpeiden ja halujen mukaan, mutta se voi sisältää valmennustapaamisia ja työpajoja. (Business Kitchen 2018.)

- Demola Oulu-projektit, jotka tarjoavat poikkitieteellisille tiimeille ratkottavaksi yritysten haasteita. Projektit ovat osa tutkinto-ohjelmia, jotka kerryttävät opintopisteitä. (Business Kitchen 2018.)
- Terwa-akatemia, tarjoaa opiskelijoille toiminnallisuuteen perustuvan yrittäjyyden opinto-ohjelman. Akatemiassa vuoden liiketalouden opintoja opiskelleet perustavat yrityksen omien kiinnostuksen kohteidensa mukaisesti. Akatemiassa painottuu tekemällä oppiminen ja omien business-verkostojen laajentaminen. (Avanto 2018.)

Myös Oulussa vaikuttaa Oulu Entrepreneurship Society (OuluES), joka tukee opiskelijayrittäjyyttä innovatiivisesti. OuluES järjestää esimerkiksi Human Accelerator-ohjelman, jossa opiskelijat oppivat kahdeksan viikon aikana työelämässä tarvittavia taitoja, StartUp Weekend Oulu-ohjelman, Django Girls-ohjelmointityöpajan sekä Get Shit Done-seminaarin. OuluES toimii myös päätoteuttajana NY Start Up-ohjelmassa Oulun alueella. (OuluES 2018.)

Edellä tarkasteltujen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tarjoamia opiskelijayrittäjyyspalveluita kartoittaessa, on perusteltua tarkastella tarkasteltujen korkeakoulujen lukuja vuosi tutkinnon saamisen jälkeen yrittäjinä toimivista henkilöistä (taulukko 4). Ennalta oletettuna voisi päätellä, että niissä korkeakouluissa, joissa on eniten tarjolla opiskelijayrittäjyyttä tukevia toimintoja, on paras yrittäjämäinen ilmapiiri sekä eniten yrittäjinä toimivia henkilöitä valmistumisen jälkeen. Se pitää varmasti osaltaan paikkaansa, sillä esimerkiksi runsaan yrittäjyystarjonnan ja värikkään startup-ekosysteemin tarjoavassa Aalto-yliopistossa lukema on kaikkiin Suomen yliopistoihin verrattuna 0,4% korkeampi. Toisena oletuksena voidaan pitää sitä, että korkeakoulujen sekä paikallisen kaupungin voimat yhdistämällä voidaan tarjota enemmän ja parempaa yrittäjyyttä tukevaa toimintaa, jota myös mukailee Jyväskylän yliopiston sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun lukemat, jotka ovat keskiarvoa paremmat tai samat. Tulokset eivät kuitenkaan perustu pelkästään edellä esitettyihin päätelmiin, vaan jokaisen korkeakoulun tilastolukemaan voidaan olettaa vaikuttavan myös korkeakoulussa opiskeltavat koulutusalat. Esimerkiksi edellä mainituista korkeakouluista kolmessa: Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Oulun ammattikorkeakoulussa, Seinäjoen ammattikorkeakoulussa prosentuaalisesti eniten yrittäjinä toimi maa- ja metsätalouseläly valmistuneet (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 51, 70, 78). Nämä korkeakoulut olivat myös ainoat, joissa maa- ja metsätalouseläly oli saatavilla. Maa- ja metsätalouseläly alan lisäksi prosentuaalisesti eniten yrittäjinä toimivat löytyvät taide- ja kulttuurialoilta. Tuloksiin vaikuttaa myös vastanneiden määrä suhteessa korkeakoulun opiskelijamäärään. Lukuihin pohjautuen voi kuitenkin olettaa korkeakoulujen tarjoamien opiskelijayrittäjyyttä

tukevien palveluiden ja toimintojen vaikuttavan yrittäjiksi tutkinnon suorittamisen jälkeen ryhtyvien määrään.

Taulukko 4. Yrittäjänä 1 vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen toimineet vuonna 2013. Osuus prosentteina työllisistä maisterin, tohtorin, alemman ja ylemmän korkeakoulun suorittaneista. (Mukailtu Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 10, 16, 21, 24, 46, 51, 58, 68, 72, 78)

Aalto-yliopisto	3,6	LUT-konserni	
Haaga-Helia AMK	1,7	LUT	1,3
Jyväskylän yliopisto	3,6	LAMK	4,3
Jyväskylän AMK	2,9	SAIMIA	3,1
Oulun yliopisto	3,2		
Oulun ammattikorkeakoulu	2		
Seinäjoen AMK	4,1		
Kaikissa Suomen yliopistoissa 3,2			
Kaikissa Suomen ammattikorkeakouluissa 2,9			

2.4 Opiskelijayrittäjyyden tukeminen LUT-konsernissa

Ajankohtaisuutensa vuoksi on syytä tarkastella yrittäjyyden tukemista myös LUT-konsernissa. LUT-konserniin kuuluvat LUT-yliopisto (käytetään jatkossa nimeä LUT), Saimaan ammattikorkeakoulu (SAIMIA) sekä Lahden ammattikorkeakoulu (LAMK). Vaikka LUT omistaa konsernissa LAMKin sekä SAIMIAN osakkeet, kaikki kolme korkeakoulua toimivat itsenäisesti (Rönkkö 2017). LUT-konsernin yhteinen strategia julkaistiin syyskuussa 2018. Strategiassa todetaan, että LUT-korkeakouluissa toteutetaan sekä yliopisto- että ammattikorkeakoulutoimintaa. Strategian mukaan LUT profiloituu puhtaaseen energiaan, kiertotalouteen sekä vastuulliseen liiketoimintaan ja yrittäjyyteen. Strategian mukaisesti LAMK ja SAIMIA muodostavat yhdessä innovaatiokorkeakoulun, jonka erityisiä vahvuuksia ovat kiertotalous, muotoilu, innovaatioiden kaupallistaminen sekä hyvinvoinnin palveluinnovaatiot. Innovaatiokorkeakoulun painoalueena on alueita palveleva innovaatiotoiminta. Erityi-

sesti strategiaan mainitaan kuuluvan yritysysteistyö, joka tehdään näkyväksi Green Campus Open-konseptilla sekä opiskelijayrittäjyydellä. Green Campus Openilla viitataan LUTin kiihdyttämötoimintaan. (Lahden ammattikorkeakoulu 2018b.)

Yrittäjyys on esillä LUTin omassa strategiassa ja tutkintorakenteessa. Strategiassaan LUT määrittelee tavoitteekseen kouluttaa vastuullisesti uteliaita, yrittäjämäisiä ja aloitekykyisiä ratkaisijoita työelämää muuttamaan ja jokainen kandi- ja maisteriopiskelija saavatkin perehdytyksen yrittäjyyden perusteista opintojen aikana. LUTissa yrittäjyyttä voi opiskella pää- ja sivuaineena, jonka lisäksi siitä voi tehdä myös väitöskirjoja. Yhtenä uutena koulutusohjelmana maisterinopinnoissa LUT tarjoaa International Business and Entrepreneurship-koulutusohjelman (MIBE). (LUT 2018a.)

LUTissa toimii myös yrityskehittäjä Green Campus Open, joka tarjoaa mahdollisuuden tutkimuspohjaisen liiketoiminnan kehittämiseen, sekä Green Campus Innovations, joka sijoittaa varhaisessa vaiheessa tutkimustulosten ympärille perustettaviin yrityksiin. Molemmat ovat avoimia sekä LUTin että SAIMIAN ammattikorkeakoulun opiskelijoille. (LUT 2018b.)

Opiskelijayrittäjyyttä tuetaan LUTissa vahvasti tekemisen kautta. LUTissa avattiinkin syyskuussa 2018 J. Hyneman Center -protopaja, joka tarjoaa resursseja ja laitteita ideoiden toteuttamiseen ja testaamiseen. JHC tuo yhteen opiskelijat, yliopiston tutkimuksen, osaamisen sekä yritykset. Protopajalla tulee olemaan näin ollen vahva ja selkeä yhteys yliopiston innovaatiotoimintaan sekä opiskelijayrittäjyyteen. (LUT 2018c.)

Opiskelijayrittäjyyttä LUTissa, Skinnarilan kampuksella edustaa ja tukee LUTES (LUT Entrepreneurship Society). LUTES on opiskelijavetoinen yrittäjyysyhteisö, jonka tarkoituksena on edistää opiskelijayrittäjyyttä niin paikallisella kuin koko Suomen tasolla yhdessä muiden ES-järjestöjen kanssa. Tavoitteensa toteuttamiseksi LUTES järjestää tapahtumia, workshoppeja ja tarjoaa mahdollisuuden verkostoitua alueen yrittäjien sekä muiden yrittäjien opiskelijoiden kanssa. (LUTES 2018.)

SAIMIAssa opiskelijayrittäjyyttä tukee muun muassa yrittäjyyspolku, joka on opiskelijan väylä yrittäjyyteen. Yrittäjyyspolku tarjoaa kolmivaiheisen väylän riippuen siitä, millä tasolla opiskelija yrittäjyydessään on. Ensimmäinen vaihe Innostamo on opiskelijalle, joka tiedostaa yrittäjyyden vaihtoehdon ja on kiinnostunut siitä, mutta miettii vielä asiaa. Innostamo tarjoaa muun muassa mahdollisuuden tutustua yrittäjämentoriin, jonka kanssa voi pohtia omia mahdollisuuksia yrittäjänä. Toinen vaihe Sytyttämö on opiskelijoille, jotka tiedostavat halun ryhtyä yrittäjiksi, mutta eivät tiedä miten. Sytyttämö tarjoaa muun muassa mahdollisuuden perustaa muiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden opiskelijoiden kanssa

drive-in osuuskunnan tai osallistua valtakunnalliseen NY Start Up -ohjelmaan. Yrittäjyyspolun kolmas vaihe on Jalostamo, joka on tarkoitettu opiskelijoille, jotka työskentelevät jo perustaakseen oman yrityksen. Jalostamo tarjoaa opiskelijoille muun muassa mentorointia ja valmennusta oman alan opettajilta sekä ulkopuolisilta sparraajilta. (SAMK 2018a.)

Tämän lisäksi Saimaan ammattikorkeakoulun sekä Lappeenrannan kaupungin yhteinen yrityshautomo perustettiin lokakuun alussa. Hautomo tavoittelee teknologia- ja osaamis- pohjaisten yritysten kehittymistä Etelä-Karjalan alueella. Yrityshautomon kohderyhmään kuuluvat myös Skinnarilan kampusalueen opiskelijat ja henkilökunta. (SAMK 2018b.)

2.5 Yrityskiihdyttämöt yrittäjyyden tukena

”Yrityshautomot ja -kiihdyttämöt tarjoavat tukitoimintoja niille yrittäjille, joilla ei ole liike-elämässä tarvittavia kontakteja ja voimavaroja” (Isabelle 2013, 16). Kaupallistaakseen yritys-ideansa alkavien yritysten on voitettava erinäisiä yritys-elämän haasteita. Lukuisat toimijat ja yhteisöt ympäri maailman haluavat rohkaista ja tukea alkavia yrityksiä vauhdittaakseen taloudellista kehitystä sekä uusien työpaikkojen syntymistä. Yksi keino alkavien yritysten tukemiseksi ovat yrityshautomot ja -kiihdyttämöt. (Isabelle 2013, 16.) Yrityskiihdyttämötoiminta perustuu varhaisessa vaiheessa olevien startuppien ja yritysten kokonaisvaltaiseen tukemiseen kiihdyttämöohjelmien avulla. Kiihdyttämöohjelmassa alkavalle yritykselle voidaan tarjota esimerkiksi rahoitusta, verkostoja, mentorointia sekä työskentelytila kiihdyttämöohjelman ajaksi (Cohen, Hochberg 2014, 4).

Meneillään oleva kansainvälinen startup-buumi, joka ei näytä hidastuvan on luonut viime vuosina sijaa uusille yrityskiihdyttämöille. Ensimmäisen moderniksi luonnehditun yrityskiihdyttämön, Y Combinator:in perustamisesta on kulunut jo 13 vuotta. Y Combinator perustettiin Yhdysvaltojen Cambridgessa, Massachusettsissa vuonna 2005 tukemaan aloittavien yritysten kokonaisvaltaista kasvua, tarjoten muun muassa mentorointia ja rahoitusta, jotta perustajien oma aika saatiin kohdennettua yrityksen olemassa olon keskiöön (Cohen, Hochberg 2014, 2). Kuluneiden 13 vuoden aikana Y Combinator on auttanut alkuun yhteensä 1900 startuppia, joiden joukossa on muun muassa kansainvälisestikin tunnetut Airbnb ja Dropbox. Tänä päivänä Y Combinator on yhteisö yli 4000 startupille, joiden yhteenlaskettu valuaatio ylittää 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria. (Y Combinator 2018.)

Yrityshautomot ja -kiihdyttämöt ovat nykyään paljon käytettyjä termejä ja niitä käytetään yhä vapaammin. Yrityskiihdyttämö-nimitystä on ajateltu alettavan käyttää 2000-luvulla vain markkinointikeinona erottautua lukuisista muista kilpailijoista (NBIA 2014, Naukkari- sen 2014, 2 mukaan). Taulukossa 5 on kuvattu pääkohdat, joilla huomataan tärkeimmät eroavaisuudet näiden kahden välillä. Yrityskiihdyttämöiden on ajateltu olevan enemmän

nopeaan kasvuun tähtäävien nuorien yritysten mahdollisuus. Tämä kiteytyy myös vertailtaessa kiihdyttämöiden ja hautomoiden yleistä kestoä, joka kiihdyttämöillä on yleensä vain 3-5 kuukautta. Hautomoissa yritystä ja sen tuotetta saatetaan nimensä mukaisesti hautoa jopa 1-5 vuotta. Nopea kiihdyttämöohjelma pohjautuu intensiiviseen mentorointiin, tuotekehitykseen ja -testaukseen, lukuisiin kiihdyttämöohjelman tarjoamiin tapahtumiin ja osallistamista kerryttäviin workshoppeihin sekä pitchaus-koulutukseen. Hautomot sen sijaan tarjoavat esimerkiksi kohtaamisalustoja verkostoitumiselle ja mahdollisuuksia ulkoiseen rahoitukseen. Kiihdyttämöt voivat sijoittaa mukana oleviin yrityksiin suuriakin summia, joilla ne pyrkivät hyötymään itse taloudellisesti. (Chang, 2013, Naukkarisen 2014, 2 mukaan; Ceasu, Marquardt, Irmer, Gotesman 2017, 265-266.)

Taulukko 5. Yrityskiihdyttämön ja -hautomon eroavaisuudet (mukailtu Ceasu, Marquardt, Irmer, Gotesman 2017, 265)

	Yrityskiihdyttämöt	Yrityshautomot
Kenelle tarkoitettu	Teknologiapohjaiset startupit Startupit, jotka eivät vaadi suurta välitöntä sijoitusta Pääosin nuorille, teknologiapainotteisille osaajille Painotetaan tiimejä yksilöiden sijaan	Kaikille iästä ja sukupuolesta riippumatta
Valinta	Kova kilpailu kiihdyttämöohjelmaan (haku on avoinna jopa kansainvälisesti)	Kilpailu, mutta usein alueellisella tasolla
Kesto	Yleensä 3-6 kk	1-5 vuotta (keskimäärin 33 kk)
Tarjottava tuki	Ideoiden nopea testaus/osoittaminen toimivaksi Mahdollisuus luoda protomalleja ja määrittää alustava asiakasryhmä Verkostoitumismahdollisuudet Suunniteltuja tapahtumia, mentorointia, workshoppeja Pitchaus-koulutusta ja tukea	Luo mahdollisuuksia ulkoisen rahoituksen saamiseen Luo mahdollisuuksia verkostoitumiseen
Sijoittaminen	Voi sijoittaa suuriakin summia	Ei omaa rahoitusta, josta sijoittaa

Vaikka kiihdytysohjelmat ja niiden toteutus saavat usein järjestäjäorganisaation ominaispiirteitä, voidaan niillä katsoa olevan kuitenkin eräänlainen vakiintunut kiihdytysohjelmaprosessi. Kuvassa 1. on opiskelijavetoisen Kiuas Accelerator -kiihdytysohjelman aikataulu

tältä vuodelta. Kiihdyttämöohjelman suunnittelu aloitettiin tammikuussa 2018 ja keväällä hakuajan ollessa käynnissä siihen lähetettiin yhteensä 100 hakemusta, joista lopulta valittiin 15 tiimiä tulevan kesän 10-viikon intensiiviseen kiihdyttämöohjelmaan. Kiuas Accelerator -kiihdyttämöohjelma on avoin kaikkien toimialojen startupeille, ja varsinaiseen ohjelmaan valitut tiimit edustivat laajasti eri toimialoja. Mukana oli muun muassa terveydenhoitoalaan, IT:n, finanssialaan, muotoiluun, pelialaan pohjautuvia nuoria kasvuhaluja yrityksiä. (Isosaari 2018.)

PROGRAM 2018

Kuva 1. Kiuas Accelerator -kiihdyttämöohjelman aikataulu (Kiuas Accelerator 2018)

Kiuas Accelerator-kiihdyttämöohjelma päättyi Demo Day-tilaisuuteen, joka on tyypillistä kiihdyttämöohjelmissa. Demo Day-tilaisuudessa kiihdyttämöohjelmassa mukana olleet tiimit pitchaavat kiihdyttämöohjelmassa kirkastetun startuppinsa sijoittajille. Kiihdyttämöohjelmilla on katsottu olevan perusteltu merkitys nuorille yrityksille, joka kulminoituu nopeaan toimintaan, mentorointiin, verkostoitumismahdollisuuksiin, liiketoimintakoulutukseen, rahoitukseen sekä kiihdyttämöohjelman aikana muodostettuun vertaistukeen muiden kiihdyttämöohjelmaan osallistuneiden kanssa. (Chang 2013, Naukkarisen 2014, 4 mukaan.) Luvussa 2.6 käsitellään sitä, miten yrityskiihdyttämö voidaan muokata myös korkeakoulu- maailmaan sopivaksi opiskelijayrittäjyyttä ja opintoja edistäväksi mahdollisuudeksi.

2.6 Yrityskiihdyttämöt opiskelijayrittäjyyden tukena

Kuten luvuista 2.3 ja 2.4 huomataan, yrityskiihdyttämöt alkavat näkyä yhä enenevässä määrin yrittäjyysmyönteisen korkeakoulukulttuurin omaavissa korkeakouluissa. Yrityskiihdyttämöt voivat oikein organisoituna tuoda yrittäjyysopetukseen käytännönläheisyyttä sekä mahdollisuuden aloittaa yritystoiminta jo opintojen aikana.

Yksi esimerkki yrityskiihdyttämön ja opiskelijayrittäjyyden yhdistämisestä löytyy Satakunnan ammattikorkeakoulusta, SAMKista. SAMKissa yrityskiihdyttämö tarjoaa kaikille SAMKin opiskelijoille avoimen oppimisympäristön, jossa he pääsevät yhdistämään korkeakoulussa hankittua osaamista oman liikeideansa kehittämiseen. SAMKissa kaikkien yrittäjyydestä kiinnostuneiden opiskelijoiden on mahdollista jatkaa vapaasti valittavia yrittäjyysopintoja yrityskiihdyttämössä sen jälkeen kun he ovat suorittaneet 5 opintopisteen laajuisen yrittäjyyden peruskurssin. Yrityskiihdyttämössä on mahdollista valita yhteensä kaksi opintojaksoa: Oman liikeidean kehittäminen sekä Oman yrityksen kehittäminen. Molemmat opintojaksot ovat 5 opintopisteen laajuisia. Oman liikeidean kehittäminen-opintojaksolla opiskelijat suunnittelevat ja mallintavat liiketoimintaa käyttäen Business Model Canvas-työkalua. Nimensä mukaisesti Oman yrityksen kehittäminen-opintojaksolla keskitytään oman yrityksen kehittämiseen yrityskiihdyttämön palveluja hyödyntäen. Yrityskiihdyttämöön opiskelijat siis menevät joko oman liikeidean tai yrityksen kanssa. Myös liiketoiminnan jatkajat, esimerkiksi sukupolvenvaihdostilanteessa ovat tervetulleita kiihdyttämöön. (Ruoho 2015, 11.)

Yrityskiihdyttämön opiskelijayrittäjäpalvelut sisältävät henkilökohtaista mentorointia, työpaikkoja sekä erilaisia yhteistyömalleja ja tapahtumia, jotka toteutetaan yhdessä esimerkiksi yrittäjäjärjestöjen, yrittäjien, kehittäjäorganisaatioiden ja muiden alueen oppilaitosten kanssa. Mentoreiden lisäksi yrityskiihdyttämöön hakeutuvilla opiskelijoilla on tukena SAMKin muut asiantuntijat ja verkostot. (Ruoho 2015, 12.)

SAMKissa yrittäjyydestä kiinnostunut opiskelija voi suorittaa harjoittelun (0-30op) myös omaan yritykseen, mikäli kriteerit täyttyvät. Tämän lisäksi myös opinnäytetyö (15op) on mahdollista tehdä omalle yritykselle. Yrittäjyydestä kiinnostuneet opiskelijat voivat sisällyttää SAMKissa tutkintoonsa jopa 60 opintopistettä, joka perustuu oman liikeidean tai yrityksen kehittämiseen. Yrityskiihdyttämö on toiminut vuodesta 1997, ja vuosina 1997-2015 se tuotti yli 250 yritystä, jotka työllistivät yli 350 ihmistä. (Ruoho 2015, 11; Martikkala 2015; 17.) SAMKin yrityskiihdyttämö on palkittu opetusministeriön toimesta ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuyksikkönä (SAMK 2018).

3 CASE: LAMK STARTUP ACCELERATOR

3.1 Opiskelijayrittäjyyden tukeminen Lahden ammattikorkeakoulussa

Lahden ammattikorkeakoulu haluaa profiloitua sekä painoalojensa että yrittäjyyden kautta. Strategiansa mukaisesti ekosysteemit, testialustat ja referenssiympäristöt mahdollistavat uuden liiketoiminnan syntyminen, vauhdittavat yrittäjyyttä sekä vahvistavat samalla myös alueellista kilpailukykyä. Lahden ammattikorkeakoulussa tartutaan mahdollisuuksiin ja muutetaan ideat toiminnaksi, joiden avulla voidaan tuottaa taloudellista, kulttuurista, sosiaalista ja yhteiskunnallista arvoa. Lahden ammattikorkeakoulun keskeisimmät teemat (LAMK 2018c):

- innovaatiot ja niiden kaupallistaminen
- opiskelijayrittäjyys ja yrittäjyysvalmiudet
- liiketoiminnan kehittäminen
- yrittäjyyden ekosysteemit.

Yrittäjyysopinnot kuuluvat jokaisen tutkinto-opiskelijan koulutusohjelmaan Lahden ammattikorkeakoulussa, ja kurssi on koulutusalaan riippuen 3-5 opintopisteen laajuinen (LAMK 2018d). Lisäksi kaikilla Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on mahdollista osallistua valtakunnalliselle 10 opintopisteen laajuiselle NY Start Up -opintojaksolle, jossa opiskelijat perustavat oikean rahalla toimivan yrityksen yhden lukuvuoden ajaksi. Yritys tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden kerryttää omaa liiketoimintaosaamistaan ja nähdä millaista on toimia yrittäjänä. NY Start Up -opintojakson aikana opiskelijat osallistuvat oman yrityksen kanssa muun muassa DuuniExpo-messuille, jossa opiskelijat pääsevät esittelemään omaa NY-yritystään muille messukävijöille. (LAMK 2018e.) Keväällä Suomen korkeakoulujen parhaiksi valitut NY-yritykset kilpailevat Uskalla yrittää -finaalissa SM-voitosta ja mahdollisuudesta edustaa Suomea NY Start Upin EM-kisoissa (Nuori Yrittäjyys 2018).

Opiskelijayrittäjyyttä LAMKissa tukee myös syksyllä 2018 ensimmäistä kertaa järjestettävä STORM-liikeideakilpailu. Järjestäjänä toimivat LAMKES, josta kerrotaan luvussa 3.2 sekä LAMK. STORM-liikeideakilpailu tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden testata oman liikeideansa potentiaalisuutta sekä ottaa ensimmäinen askel kohti yrittäjyyttä. STORM-liikeideakilpailu on osa LAMK StartUp Accelerator -hanketta, josta kerrotaan enemmän luvussa 3.3. Liikeideakilpailun jälkeen opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua LAMKin kiihdyttämöohjelmaan, jota ollaan parhaillaan suunnittelemassa. Mikäli opiskelijalla on jo olemassa oleva, Y-tunnuksen omaava yritys tai startup, voi opiskelija hakea Green Campus Open Lahti yrityskiihdyttämöön. Green Campus Open -yrityskiihdyttämö tukee startuppeja

liiketoiminnan kehittämisessä, potentiaalisten asiakkaiden ja rahoittajien tunnistamisessa sekä IPR-asioissa. (LAMK 2018f.)

Lisäksi Lahden ammattikorkeakoulu tarjoaa erilaisia yrittäjyyttä tukevia oppimisympäristöjä, joissa opiskelijat pääsevät kerryttämään yrittäjämäistä asennetta sekä monialaista osaamista. Motions-osuuskunnassa LAMKin fysioterapeuttiopiskelijat kerryttävät omaa työkokemusta sekä opettelevat yritystoimintaa (Motions 2018). DuuniExpo puolestaan tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden kerryttää liiketoimintaosaamistaan järjestämällä vuosittain verkostoitumis- ja rekrytointimessut. DuuniExpo tuo yhteen eri toimialojen yritykset, yrittäjät ja siihen tähtäävät sekä työpaikkoja etsivät opiskelijat. Oppimisympäristönä DuuniExpo tukee opiskelijoiden yrittäjämäistä asennetta ja ”learn by doing” -menetelmää. (DuuniExpo 2018.)

3.2 LAMK Entrepreneurship Society

Opiskelijayrittäjyyttä Lahden ammattikorkeakoulussa edistää myös opiskelijavetoinen yrittäjyysyhteisö, LAMK Entrepreneurship Society (LAMKES). LAMKESin tavoitteena on tukea opiskelijayrittäjyyttä sekä sitä kautta vaikuttaa positiivisesti Lahden alueen yrittäjäekosysteemiin niin, että jokainen yrittäjyyttä suunnitteleva opiskelija rohkaistuisi perustamaan oman yrityksen jo opintojen aikana. Tavoitteeseensa LAMKES pyrkii järjestäen erilaisia yrittäjyyden teemoihin ja taitoihin liittyviä tapahtumia ja workshoppeja sekä jakamalla yrittäjyysaiheista tietoa. LAMKESin tapahtumat ovat maksuttomia ja avoimia kaikille yrittäjyydestä kiinnostuneille.

Tukemalla yrittäjähenkisyyttä opiskelijoiden keskuudessa LAMKES toimii myös yrittäjyysaiheisena oppimisympäristönä tekijöilleen. Tekijät kerryttävät omaa yrittäjyysosaamistaan samalla opintopisteitä keräten. LAMKESissa pääsee harjoittelemaan esimerkiksi omia johtamistaitojaan, taloushallinnon monipuolisia toimenpiteitä sekä markkinointia. Toimimalla opiskelujen aikana LAMKESissa voivat tekijät kerryttää samalla myös omia yrittäjyysverkostojaan.

Vuonna 2018 LAMKES on ollut aktiivisesti mukana organisoimassa ja järjestämässä STORM-liikeideakilpailua (kts. 3.1), jonka tarkoituksena on kannustaa opiskelijoita yrittäjyyteen oman liikeideansa testaamisen kautta. LAMKESilla tulee olemaan tärkeä rooli opiskelijayrittäjyyden tukijana myös tulevan LAMKin kiihdyttämön rakentamisessa sekä toimeenpanemisessa.

3.3 LAMK StartUp Accelerator -hanke

1.4.2018 – 31.10.2020 käynnissä olevassa LAMK StartUp Accelerator -hankkeessa LUT-konserni rakentaa Lahden ammattikorkeakouluun monialaisen yrityskiihdyttämön. Yrityskiihdyttämön keskiössä on kaupallistamispotentiaalinn tunnistaminen ja hyödyntäminen, liiketoimintalähtöinen verkostoituminen, monipuoliset rahoitusmahdollisuudet sekä kansainvälisen liiketoiminnan merkitys. Erityisesti hankkeessa pyritään kehittämään korkeakoulu- lähtöistä opiskelijayrittäjyyttä. Yrityskiihdyttämö tulee myös vahvistamaan hallituksenkin linjaaman kärkihankkeen mukaisesti korkeakoulun ja elinkeinoelämän yhteistyötä, jonka lisäksi sen tarkoituksena on nopeuttaa tulevien yrittäjien opintoja sekä vauhdittaa innovaatiotoimintaa. Yrityskiihdyttämöön tullaan rakentamaan tieto-, neuvonta, ohjaus- ja liiketoiminnan kasvupalvelut, jonka seurauksena alueelle syntyy uusia yrityksiä, uutta liiketoimintaa, työpaikkoja, alueellista vetovoimaa sekä kansainvälistymispotentiaalia. Yrityskiihdyttämön suunnitteluun ovat osallistuneet myös Lahden Kaupunki, LUT-yliopisto sekä lukuisat muut LUT-konsernin asiantuntijat. Hanke tulee tekemään yhteistyötä Päijät-Hämeen yrittäjien, Päijät-Hämeen yrittäjänäisten, Hämeen kauppakamarin, Lahti Regionin sekä Lahden Seudun kehittämissyhtiö LADEC Oy:n kanssa. (LAMK 2018a, 1-5.)

Tämä opinnäytetyö sijoittuu LAMK StartUp Accelerator -hankkeessa opiskelijayrittäjyyden tukemiseen ja heille tarjottavien palveluiden suunnitteluun. Tällä opinnäytetyöllä kartoitetaan opiskelijayrittäjyyden tukemisen tämän hetkinen tila Lahden ammattikorkeakoulussa, jonka lisäksi kartoitetaan opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeita heidän omia kokemuksia ja SAMKin yrityskiihdyttämön esimerkkiä hyödyntäen. Opiskelijayrittäjiä haastatellaan pyritään kirkastamaan tieto siitä, mitkä kiihdyttämöpalvelut ovat heidän näkökulmastaan tärkeimpiä yritystä perustaessa. Haastatteluiden avulla ja vastauksia analysoimalla haetaan vastauksia myös siihen, miten opiskelijayrittäjyyttä voitaisiin edistää niin, että yhä useammat tulevaisuuden potentiaaliset yrittäjät ryhtyisivät yrittäjiksi jo opintojensa aikana.

3.4 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku

Tämän opinnäytetyön tekeminen ja suunnittelu aloitettiin kesäkuussa 2018. Tutkimuksen varsinainen aihe nousi esille työharjoittelun aikana, ja sitä seurasi opinnäytetyöprosessin aloittaminen ja toimeksiantosopimuksen laatiminen LAMK StartUp Accelerator -hankkeelle. Opinnäytetyön varsinainen työstäminen alkoi syyskuussa aikataulun laatimisella, dokumentaation suunnittelemisella, tutkimuskysymyksen sekä alatutkimuskysymysten määrittelemisellä sekä kirjallisuuskatsauksella. Varsinainen tutkimusosio toteutettiin loka-kuussa.

Tässä tutkimuksessa päädyttiin käyttämään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää, koska tarkoituksena on ymmärtää laajemmin tutkimusongelmaa eli, miten Lahden ammattikorkeakoulussa tuetaan opiskelijayrittäjyyttä tällä hetkellä sekä opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeita. Laadullisen tutkimuksen päätarkoituksena on kuvata ja ymmärtää todellista elämää kokonaisvaltaisesti sen sijaan, että keskityttäisiin tutkittavan ilmiön mittaamiseen määrällisesti tai laadittujen hypoteesien todentamiseen. Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiin piirteisiin kuuluu muun muassa tiedon hankinta todellisissa olosuhteissa, tiedon kerääminen tutkijan itsensä toimesta, laadullisten metodien käyttö sekä tutkimuksen kohdejoukon tarkoituksenmukainen valinta. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma muotoutuu usein tutkimusta tehdessä ja suunnitelmia muutetaan joustavasti vallitsevat olosuhteet huomioiden. Lisäksi jokainen tutkimukseen osallistuva kohdejoukon jäsen on ainutlaatuinen, jonka takia kohdejoukolta kerättyjä tutkimustuloksia tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 161-164.)

Aineistonkeruumenetelmänä tässä tutkimuksessa käytettiin teemahaastatteluita. Teemahaastattelu on yksi eniten käytetyistä tutkimusmenetelmistä kvalitatiivisessa tutkimuksessa, ja tähän tutkimukseen se soveltuu, sillä teemahaastatteluiden avulla tavoitellaan laajemmin tutkimusongelman ymmärtämistä haluttujen teemojen kautta. Teemahaastattelussa tutkijan ja tutkittavan välinen keskustelu nostaa yleensä esille uusia kysymyksiä, jossa korostuu face-to-face-kontaktin tärkeys. (Kananen 2013, 93.)

Tämän opinnäytetyön tutkimus aloitettiin tutkimusluvan hakemisella sekä ensimmäisen haastateltavan päättämällä ja haastattelulla lokakuussa, ja sitä seurasi muiden haastateltavien kanssa sovitut tapaamiset. Haastatteluiden yhteydessä pyydettiin jokaiselta haastateltavalta lupa keskustelun nauhoittamiseen, sekä selostettiin tutkimuksen aihe, tarkoitus ja aikataulu. Teemahaastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina 19.10. – 31.10.2018 välisenä aikana (taulukko 6). Tutkimuksen tekemisessä käytettiin harkinnanvaraista otosta ja niin sanottua lumipallo-otantaa, jossa ensimmäinen tutkimusilmiöön liittyvä haastateltava johdattaa tutkijan muiden ilmiöön liittyvien kohdejoukon jäsenten luokse (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Kaikki haastateltavat ovat Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijayrittäjiä eli niitä, jotka ovat opintojensa aikana perustaneet yrityksen tai siihen aktiivisesti pyrkineet. Kyseisen kohdejoukon valinta on tutkimusongelman ja sen ymmärtämisen kannalta perusteltua, sillä opiskelijayrittäjinä heillä on paras tieto siitä, miten yrittäjyyttä on tähän mennessä tuettu Lahden ammattikorkeakoulussa ja millaisia kiihdyttämöpalveluita he kokevat tarvitsevansa omien yrittäjyyskokemuksiensa perusteella.

Kuten tämän opinnäytetyön luvussa 2.1 todetaan, opiskelijayrittäjyys on ymmärrettävä laajempaan kokonaisuuteen, ei ainoastaan tilastollisesti. Käyttämällä opiskelijayrittäjän

laajempaa tarkoitusta tässä tutkimuksessa on mahdollista saada tutkimustuloksia, jotka tukevat tulevien kiihdyttämöpalveluiden suunnittelua laajemmalle käyttäjäkunnalle. Laajempaa käyttäjäkuntaa tavoiteltaessa Lahden ammattikorkeakoulun on helpompaa tukea ja rohkaista kaikkia yrittäjämäisen asenteen omaavia opiskelijoita ryhtymään yrittäjiksi, joka on perusteltua, kun kehitetään ja edistetään opiskelijayrittäjyyttä, yrittäjyyden ekosysteemiä, alueellista kilpailukykyä sekä innovaatioiden kaupallistamista.

Kaikkiaan haastateltavia tässä tutkimuksessa oli seitsemän, joista viisi toimivat yrittäjinä parhaillaan. Haastateltavien mukana oli suomalaisia ja kansainvälisiä opiskelijoita. Kukin teemahaastattelu kesti 1 – 2 tuntia, ja haastattelut toteutettiin Lahdessa.

Taulukko 6. Tutkimuksen teemahaastattelut

Aika	Haastateltava	Haastattelun kesto
19.10.2018	Opiskelijayrittäjä	2 tuntia
22.10.2018	Yrittäjäksi aikova	1 tunti
24.10.2018	Yrittäjäksi aikova	1 tunti
25.10.2018	Opiskelijayrittäjä, kansainvälinen opiskelija	1,5 tuntia
29.10.2018	Opiskelijayrittäjä	2 tuntia
29.10.2018	Opiskelijayrittäjä, kansainvälinen opiskelija	1,5 tuntia
31.10.2018	Opiskelijayrittäjä	1,5 tuntia

Jokainen teemahaastattelu nauhoitettiin, jotta haastatteluissa voitiin keskittyä itse keskusteluun ja tutkimusongelmaan liittyvien asioiden ymmärtämiseen. Teemahaastatteluiden jälkeen nauhoitetut keskustelut litteroitiin, eli kirjoitettiin puhtaaksi. Litteroinnit toteutettiin pääosin samana päivänä, kun haastattelu käytiin. Litterointi tehtiin valikoiden tutkimusongelman kannalta tärkeimmät teema-alueet, sillä keskusteluihin sisältyi myös tutkimuksen kannalta tarpeetonta tietoa, joka kuitenkin auttoi tutkijaa ymmärtämään tutkittavan näkemyksiä keskustelluista aihealueista. (Hirsjärvi ym. 2009, 222.) Haastatteluaineistoa kertyi kokonaisuudessaan 20 sivua. Litteroinnin taso mukailee propositiotason litterointia, jossa haastattelun sanoman tai havainnon ydinsisältö kirjataan ylös (Kananen 2013, 100).

Teemahaastatteluissa oli ennalta mietittyjä teema-alueita sekä kysymyksiä, jolla tutkimusongelmaan haettiin ymmärrystä. Jokainen haastattelu noudatti kuitenkin omaa, vapaa- muotoista linjaansa, eikä sitä määrittänyt tiukasti ennalta suunnitellut kysymykset. Teema-alueet on kuvattu kuviossa 2. Samoja teema-alueita käytettiin myös tulosten analysointiin. Ensimmäinen teema-alue sisälsi opiskelijayrittäjän yrittäjyystaustan kartoituksen, jossa kartoitettiin toimiiko opiskelija tällä hetkellä tilastollisesti yrittäjänä opintojensa ohella (liite

1). Tämän jälkeen keskustelu johti yleisemmin siihen, mikä on johtanut haastateltavan yrittäjäksi sekä miten haastateltava suhtautui yrittäjyyteen aloittaessaan opinnot LAMKissa. Toinen teema-alue liittyi siihen, miten opiskelijayrittäjä kokee opiskelijayrittäjyyden tukemisen tämän hetkisen tilan LAMKissa: onko tarjolla riittävästi yrittäjyyttä tukevia toimintoja, kurssseja ja projekteja sekä onko haastateltava saanut tukea tai ohjausta yrittäjyysopintoja, oman yrittäjyyspolun tai yrittäjyyden suunnittelussa ja aloittamisessa. Tämän lisäksi jo yrittäjänä toimivat yleensä kertoivat myös omia näkemyksiään siitä, olisiko koulun tuki auttanut heitä yritystoimintaa aloittaessa. Kolmantena teema-alueena haastateltavien kanssa keskusteltiin teorialuvussa 2.6 kerrotun SAMKin yrityskiihdyttämömallista sekä siitä kokeeko haastateltava siellä tarjotut mahdollisuudet positiivisena ja tarvittavana myös LAMKin kiihdyttämön kannalta. Neljäs ja viimeinen teema-alue sisälsi keskustelua siitä, millaiset yrityskiihdyttämöpalvelut opiskelijayrittäjä kokee kaikista tarpeellisimpina omien tähänastisten yrittäjäkokemuksiensa perusteella.

Kuvio 2. Aineiston jäsentely teemojen mukaisesti

3.5 Tulokset

Haastateltavien yrittäjyystausta

Haastattelut aloitettiin kysymällä haastateltujen tämän hetkisen yrittäjyyden tila, eli toimivatko he tällä hetkellä opintojensa ohella yrittäjänä vai ei. Kaikista 7:stä haastatellusta 5 toimii tällä hetkellä yrittäjänä. Haastatelluista kaksi eivät vielä toimi yrittäjinä opintojensa ohella, mutta ovat siihen aktiivisesti LAMKin tarjoamien yrittäjyyttä tukevien toimintojen avulla tähdänneet. Lisäksi näiltä kahdelta opiskelijayrittäjältä, jotka eivät vielä toimi tilastollisesti yrittäjinä kysyttiin, millä aikataululla he näkevät todennäköisimpänä yrittäjäksi ryhtymisen valmistumisensa jälkeen. Heidän vastaukset sijoituivat myös kansainvälisen GUESSS-tutkimuksen luokittelun mukaisesti: toinen heistä sanoi ryhtyvänsä yrittäjäksi todennäköisimmin alle vuosi tutkinnon saamisesta, sekä toinen viimeistään 5 vuoden kuluttua tutkinnon saamisesta.

Haastateltavien kanssa keskusteltiin siitä, näyttäytykö yrittäjyys heille selkeänä uravaihtoehtona jo opintojen alussa. Kolme tällä hetkellä yrittäjinä toimivista haastatelluista sanoi kokevansa yrittäjyyden tulevaisuuden uravalintana ennen opintojen aloittamista. Näistä kolmesta yksi oli toiminut yrittäjänä omassa kotimaassaan ennen opintojen aloittamista LAMKissa. Kaksi muuta jo yrittäjinä toimivista haastatelluista sanoi, ettei ollut ajatellut yrittäjyyttä uravaihtoehtona opintoja aloittaessa. Toinen heistä ryhtyi yrittäjäksi harrastuksen kautta ja toisen yrittäjäksi ryhtymiseen vaikutti sopivan liikekumppanin löytäminen koulusta, oman yrittäjämäisen asenteen kasvaminen opintojen edetessä sekä halu tehdä töitä itselleen. Kahdesta haastatellusta, jotka eivät vielä toimi yrittäjinä, mutta ovat siihen aktiivisesti opintojensa aikana pyrkineet toinen koki yrittäjyyden tulevaisuuden uravalintana, mutta koki ettei omannut vielä tarpeeksi suurta rohkeutta aloittaa yrittämistä opintojen alkaessa. Kyseinen haastateltava kokee, että opintojensa edetessä oma rohkeus on kasvanut koulun tarjoamien positiivisten kokeilujen ansiosta. Se johti myös yrittäjyyden kokeilemiseen, joka ei kuitenkaan erinäisten ongelmien takia johtanut yrityksen perustamiseen asti. Toinen ei vielä yrittäjinä toimivista sanoi ettei kokenut yrittäjyyttä omana uravaihtoehtona opintoja aloittaessaan, mutta opintojen aikana on kertynyt hyviä yrittäjyyteen liittyviä kokemuksia. Positiiviset yrittäjyyskokemukset ovat johtaneet oman yrittäjämäisen asenteen kasvamiseen sekä yrittäjyyden suunnitteluun lähitulevaisuudessa.

Opiskelijayrittäjyyden tukeminen Lahden ammattikorkeakoulussa

Jokaisen haastateltavan kanssa keskusteltiin siitä, miten he kokevat, että opiskelijayrittäjyyttä on tuettu Lahden ammattikorkeakoulussa heidän opintojensa aikana ja onko LAM-

Kissa tarjolla riittävästi opiskelijayrittäjyyttä tukevia toimintoja, kursseja ja projekteja. Vastauksissa oli jonkin verran hajontaa. Osa haastatelluista koki, ettei opiskelijayrittäjyyden tukeminen ole näkynyt LAMKissa mitenkään. Keskusteluissa kävi ilmi myös se, että osa kokee itsensä varovaiseksi kysymään luennoilla käytyjä asioita yrittäjyysnäkökulman kautta. Yrittäjyysnäkökulman käyttäminen tuntuu olevan opettajille vaikeampaa ja enemmän aikaa vievää, eikä monelle opettajalla ole yrittäjyyskokemusta.

Useat haastatelluista kuitenkin mainitsivat joitakin LAMKin yrittäjyyden tukemisen keinoja. He olivat kuitenkin sitä mieltä, että tukitoimintojen löytäminen on vaikeaa, koska niitä ei markkinoida kaikille opiskelijoilla samassa määrin. Sen takia ne jäävät liian monelle opiskelijalle etäisiksi, ja opiskelijat ajattelevat, että toiminnot eivät ole kaikille avoimia. Haastateluissa mainittiin seuraavat LAMKin yrittäjyyden tukemisen keinot:

- yrittäjyyden peruskurssit
- NY Start Up -kurssi
- LAMKES ja sen tapahtumat
- DuuniExpo
- STORM-liikeideakilpailu
- Muotsikan Showroom
- yleinen yrittäjyyteen liitetty ilmapiiri Lahden ammattikorkeakoulussa.

Yrittäjyyden kursseista ja niiden hyödyistä haastateltavat jakoivat kuitenkin eriäviä mielipiteitä. Osa koki, että niistä on jäänyt vain arvosanat, kun taas osa koki, että ne ovat autta-
neet omassa yritystoiminnassa. Myös koulun ja kurssien joustavuus sekä yleinen yrittäjyyteen liitetty ilmapiiri nähtiin yrittäjyyttä tukevana yksityiskohtana. Haastatellut toivoivat enemmän konkreettisia yrittäjyyttä tukevia toimintoja ja yhtenä hyvänä konkreettisena esimerkkinä mainittiin Muotsikan Showroom. Showroom tarjoaa apua ja kokemuksen kerryttämistä tuotteistamiseen ja omien tuotteiden myyntiin liittyen.

Mä en ole kauheasti ottanut mitään yrittäjyyteen liittyviä kursseja, oon käynyt vaan sen peruskurssin. Omalla kohdalla kuitenkin noi liiketalouden peruskurssit esimerkiksi kirjanpidon kurssi on auttanut mua omassa yrittäjyydessä. Yrittäjyyttä tukevia toimintoja varmasti jonkun verran on, mutta niitä ei osaa etsiä, eikä niitä tarjota tarpeeksi. Mäkin oon esimerkiksi kuullut sellaisesta linjasta, jossa vois ruveta kevytyrittäjäksi, mutta en ole siitä ikinä saanut sen enempää tietoa tai sitä löytänyt. Kouluhan on myös tosi hyvin sumplittavissa näin yrittäjänä toimiessa, kun ei ole läsnäolopakoa ja on paljon ryhmitöitä, jossa korostuu kaverien ja ryhmän merkitys.

Yrittäjyysopintojen suunnitteluun haastateltavat eivät olleet saaneet apua LAMKilta. Osalla tämä johtui pelkästään siitä, että apua tai tukea ei oltu kysytty, sillä opinto-oppaat määrittelevät jokaiselle opiskelijalle pakolliset kurssit oman koulutusalan perusteella. Yrittäjyysopintojen suunnitteluun ovat vaikuttaneet haastateltujen oma-aloitteisuus sekä osalla myös opiskelukavereilta kuullut vinkit koulun tarjonnasta. Moni haastatelluista korosti sitä, että yrittäjyysopintojen valintaa ei ole LAMKissa tehty tarpeeksi näkyväksi tai niin sanottua yrittäjyyden oppimisväylää, josta on kuultu puhuttavan ei ole ollut mahdollista käydä, sillä sitä ei ole ollut käytännössä olemassa.

Jo yrityksen perustaneilta kysyttiin saivatko he tukea LAMKilta yritystä perustaessa. Jokainen viidestä haastatellusta ilmoitti, ettei ollut saanut apua ja kolme heistä ilmoitti, ettei ollut sitä edes kysynyt. Osa haastatelluista sai tukea yrityksen perustamisvaiheessa omilta läheisiltään tai omien verkostojensa kautta. Kaksi haastateltua ilmoittivat, että olivat kysyneet apua LAMKista, mutta eivät olleet tyytyväisiä vastauksiinsa, tai he eivät olleet saaneet vastausta ollenkaan. Neljä viidestä oli kuitenkin hakenut ja saanut apua yritystoimintaa aloittaessaan Ladecilta. Yrittäjinä toimivat kansainväliset opiskelijat korostivat koulun tarjoaman tuen merkitystä, sillä he kokevat yrittämisen haasteelliseksi Suomessa ilman suomen kielen taitoa ja kulttuurin tuntemusta. Kokonaisuudessaan neljä viidestä oli sitä mieltä, että yrityksen perustaminen olisi ollut helpompaa LAMKin tukemana. Koululta saatava tuki koettiin yritystoimintaa vauhdittava tekijänä, joka olisi kerryttänyt alkavalle yrittäjälle myös varmuutta omaan tekemiseen.

Mentorointia olisin tarvinnut, sillä kun sä perustat yrityksen niin sä et tiedä mitään. Sä et tiedä esimerkiksi että miten taloushallintoa hoidetaan, mitä lakipykälää sun pitäisi tietää, miten tehdä erilaisia soppareita ja miten sä hinnoittelet sun oman työn. Nyt kun katson taaksepäin niin on erittäin paljon asioita, missä olisin tarvinnut apua. Vaikka sä käyt yrittäjyyden peruskursseja, niin et sä kuitenkaan saa sieltä niitä kaikkia oppeja mitä sä tarviit kun sä perustat yrityksen. Mun mielestä jos sä saat tukea, sä saat siitä samalla varmuutta sun tekemiseen ja se kasvattaa intohimoa siihen mitä sä teet ja sitä kautta sä pääset nopeammin vauhtiin omassa yritystoiminnassa.

SAMKin yrityskiihdyttämömalli

Kaikille haastatelluille esiteltiin teorialuvussa 2.6 esitetty SAMKin yrityskiihdyttämömalli, joka pohjusti keskusteluissa yrityskiihdyttämöiden mahdollistamista opiskelijayrittäjyyden tukemisessa. Sillä saatiin keskustelu suunnattua kohti varsinaista päätutkimusongelmaa, eli millaisia yrityskiihdyttämöpalveluita opiskelijayrittäjät kokevat tarvitsevansa. Yleisesti SAMKin yrityskiihdyttämömalli herätti haastatelluissa kiinnostusta, ja sen tarjoamat palvelut koettiin hyödyllisiksi. Jokainen jo yrittäjänä toimiva vastasi, että olisi suurella todennäköisyydellä osallistunut Oman liikeidean kehittäminen- tai Oman yrityksen kehittäminen -kurssille, mikäli kyseiset kurssit olisivat tarjolla LAMKissa heidän perustaessaan yritystä.

Myös ne, jotka eivät vielä toimi yrittäjinä sanoivat, että valitsisivat kyseiset kurssit suurella todennäköisyydellä, mikäli niitä tarjottaisiin LAMKissa.

Olisin taatusti osallistunut. Esimerkiksi kun me aloitettiin yritystoiminta niin meillä ei ollut mitään liiketoimintasuunnitelmaa, johon sitten törmättiin, kun meiltä kysyttiin, että mikä teidän missio on ja me vastattiin et no tienata rahaa. Oikeesti tollaset jutut, mitkä on yrittäjänä tärkeitä niin ei opiskelijat niitä ymmärrä.

Osa opiskelijayrittäjistä korosti kuitenkin sitä, että mikäli edellä mainitut kurssit olisivat tarjolla LAMKissa niiden suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa tulisi kiinnittää huomiota. Tärkeimmät suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon otettavat asiat heidän mielestään olisivat:

- Kurssitoteutus eli olisiko kurssi hajautetusti vai viitenä päivänä viikossa kahdeksan tuntia kerralla.
- Mukaan otettavien ideoiden karsinta. Osa haastatelluista koki, että kurssi tulisi suunnitella siten, ettei tule vain toista NY Start Upin kaltaista kurssia, jossa mukaan tulevat opiskelijat keksimällä keksivät ideoita, joita aletaan toteuttaa.
- Kurssilta kertyvien opintopisteiden merkintä opintorekisteriin tulisi määräytyä selkeästi, sillä osa haastatelluista koki, että vapaasti valittavien opintojen määrä on liian suppea tällä hetkellä, eikä se silloin innosta osallistua kurssille, mikäli vapaasti valittavien opintojen määrä on jo täynnä.
- Kurssilla pitäisi olla mahdollisuus saada apua ja ymmärrystä myös ei niin tavallisen liiketoiminnan kehittämiseen.

Haastatelluille kerrottiin myös SAMKin yrityskiihdyttämön tarjoamasta mentoroinnista. Haastatelluilta kysyttiin miten tärkeänä he kokevat mentoroinnin oman yritysideaansa tai yrityksensä kehittämisessä. Jokainen seitsemästä haastatellusta koki mentoroinnin yhdeksi tärkeimmistä keinoista saada apua oman liikeideaansa tai yrityksensä kehittämiselle. Mentorin tausta jakoi kuitenkin mielipiteitä ja osa haastatelluista oli ehdottomasti sitä mieltä, että mentorin tulee olla LAMKin ulkopuolinen yrittäjänä toimiva tai lähiaikoina toiminut henkilö kun taas osa haastatelluista oli sitä mieltä, että mentorina voi hyvin toimia myös esimerkiksi LAMKin opettaja.

Kyllä, oon sataprosenttisesti sitä mieltä et se mentori ei saa olla LAMKin henkilökuntaa, sen on pakko olla joku joka toimii pysyvästi yrittäjänä tai on toiminut ja on sitä ymmärrystä yrittäjyydestä käytännössä. Opettajilla on monesti sitä yleistietoa, mutta kun ne ei ole itse yrittäjiä ja tee sitä päivittäin niin heillä on vähän ymmärrystä siitä käytännössä.

Koen, että mentorilla tulisi itsellään olla yrittäjyystaustaa. Opettajataustaisesti kun mentoroitiin niin se oli aika persoonatonta ja niitä asioita katsottiin aika neutraalisesti eikä peilattu esimerkiksi omiin kokemuksiin.

Ei sillä mun mielestä ole väliä, pääasia on siinä, että se mentori olisi helposti lähestyttävä ja se tekisi sitä pyyteetöntä työtä sen sijaan et se yrittäisi vetää välistä. Luotettava ja asiantunteva henkilö ennen kaikkea.

Osa haastatelluista oli sitä mieltä, että mentoroinnissa tärkeintä on se, että mentorin kanssa pystyisi käymään niin sanotusti rentoja, yleisiä yritystoimintaan ja tekemiseen liittyviä keskusteluita. Tällaiset keskustelut antavat opiskelijayrittäjälle mahdollisuuden huomata, että yrittäminen näyttäytyy myös muille yrittäjille samankaltaisena kaikkine iloineen ja haasteineen. Mentoroinnin koettiin antavan opiskelijayrittäjälle paljon inspiraatiota jatkaa omaa yritystoimintaansa. Ylipäätään mentorin helposti lähestyttävyyden ja luotettavuuden ovat opiskelijayrittäjän näkökulmasta merkityksellisiä asioita mentorointia suunniteltaessa. Moni haastatelluista koki myös yleisen verkostoitumisen mentorien ja muiden yrittäjien kanssa erittäin hyödylliseksi oman liiketoiminnan jatkoa ajatellen.

Kokemuksiin perustuvat keskustelut ja sellainen yleinen inspiroituminen toisista yrittäjistä on kyllä tärkeimpiä mitä voi saada.

Millaisia kiihdyttämöpalveluita opiskelijayrittäjä kokee tarvitsevänsä?

Viimeisenä aihealueena haastatteluissa käytiin läpi opiskelijayrittäjänä toimivien haastateltavien yrityskiihdyttämötarpeita ja toiveita heidän omaan yrittäjyyteen pohjautuvien kokemuksiansa perusteella. Haastateltujen yrityskiihdyttämöpalvelutarpeet olivat taustasta huolimatta erittäin samankaltaisia. Tärkeimmiksi palveluiksi nousivat seuraavat:

- mentorointi
- lakimiespalvelut, sisältäen erilaisten liiketoimintaan liittyvien sopimusten tekeminen
- tuotekehitysprosessi
- rahoitukseen liittyvä neuvonta- ja tukitoiminnot.

Useat haastatelluista kokivat, että kokonaisvaltainen yritystoimintaan ja sen aloittamiseen liittyvä opastus kiihdyttämössä on tärkeää. Se pitäisi sisällään muun muassa kirjanpidon opastusta, verkostoitumismahdollisuuksia, verotukseen liittyvien lainvelvoittamien toimintojen opastus kuten esimerkiksi veroilmoituksen teko sekä yritystoiminnan järjestelyt esimerkiksi osakkeiden jakaminen. Lakimiespalvelut ja erilaisten sopimusten tekemisen avustaminen ja neuvonta korostuivat yhdeksi tärkeimmistä palvelutarpeista. Sopimusten teosta ei haastatelluilla ollut juurikaan kokemusta. Niiden tekemiseen liittyvä osaaminen koettiin erittäin tärkeäksi, sillä osalle haastatelluista oli aiheutunut osaamattomuudesta jo ongelmia.

Ensinnäkin perusasioiden kuntoon laittaminen, vaikka sen oman liikeidean/yrityksen kehittäminen-kurssin nimissä. Esimerkiksi miten yritys perustetaan, miten tehdä kirjanpitoa ja miten sopimuksia laaditaan, ja ihan vaikka sitä, että mistä voit hakea apua lakipykälien tarkistamiseen. Kyllähän meillekin sanottiin alussa et menkää tähän ja tähän toimistoon ja teetätätte siellä sopimuksen, mutta nehan pyytää aika-moiset rahat eikä opiskelijayrittäjällä ole sellaisia rahoja. Tälläkin hetkellä kun meidän sopimukset ei ole ihan täydellisiä, niin asiakkaat yrittää vääntää ja kääntää niitä omaksi hyödyksi ettei tarvis maksaa. On meillä ollut jo parikin esimerkkiä sopimuksista, jotka on viety tyyliin perintään kun asiakas ei ole halunnut maksaa kun sopimuksessa ei ole ollut yhtä pykälää.

Myös tuotekehitysprosessiin toivottiin apua tulevalta kiihdyttämöltä haastateltavien toimesta. Tähän mennessä haastateltavat olivat oman kokemuksensa perusteella sitä mieltä, että LAMKista on ollut vaikeaa tavoittaa tuotekehitysprosessin asiantuntijoita ja apua sen suhteen ei oltu saatu. Myös mahdolliset tuotekehitystilat ja lainattavat apuvälineet koettiin tarpeellisena ja positiivisena palveluna opiskelijayrittäjille, sillä harvalla opiskelijalla on varaa sijoittaa rahaa omiin työtiloihin ja tarvikkeisiin, varsinkaan tuotekokeilumielessä.

Rahoitukseen liittyvät palvelut nousivat myös tärkeäksi kiihdyttämöpalvelutarpeeksi haastateltavien keskuudessa. Haastatelluista yli puolet mainitsivat, että heillä ei ole tarvittavia tietoja ja taitoja rahoituksen hakemiseen, saatikka tietoon mistä hakea sitä. Rahoitukseen liittyvät asiat koettiin vaikeiksi, koska rahoitusmahdollisuudet muuttuvat jatkuvasti.

Rahoitusmahdollisuuksien kertominen, eli mistä hakea ja mitä on mahdollista hakea olisi hyvä kertoa aloittelevalle yritykselle. Niitä ei tällä hetkellä kerrota oikeastaan yhtään mistään, ja se rahoituskenttä muuttuu kokoajan, että se on monimutkaista opiskelijalle lähteä selvittämään.

Tulevaa kiihdyttämöä toivottiin opiskelijaystävälliseksi ja helposti lähestyttäväksi paikaksi hakea apua tai kysyä liiketoimintaan liittyvistä asioista. Jokainen haastateltu koki, että kiihdyttämöllä tulisi olla konkreettinen ja pysyvä tila, josta voisi tarvittaessa käydä kysymässä apua oman liiketoimintansa edistämiseksi. Esimerkiksi mentoroinnin saamiseen opiskelijayrittäjät hakisivat mieluiten neuvoa suoraan kiihdyttämötilasta, vaikka itse mentorointi voitaisiin toteuttaa muualla.

Kaikista tärkeintä olisi se, että se toiminta olisi mahdollisimman konkreettista ja käytännönläheistä, joka kannustaisi siihen, että opiskelija lähtisi tekeä sitä omaa juttuaan ja kokeilee sitä. Myös oikeat yrittäjävierailijaluennot olisi tärkeitä.

Kyllä se on ehdotonta, että kiihdyttämöllä olisi kiinteä tila ja saataisiin se jalkautettua tänne opiskelijoiden keskuuteen. Ei se pelkkä etäpalvelu toimi.

Mielestäni tulevan kiihdyttämön tulisi olla helposti lähestyttävä, ja informaatio siitä mitä se tarjoaa opiskelijoille pitäisi olla hyvin esillä.

Joidenkin haastateltujen opiskelijayrittäjien mielestä kiihdyttämön opiskelijaystävällisyyttä tukisi myös LAMKESin toiminta osana tulevaa kiihdyttämöä. LAMKES edustaisi kiihdyttämössä opiskelijanäkökulmaa, joka tekisi siitä helpommin lähestyttävän. LAMKESia ei otettu puheeksi haastattelussa haastattelijan toimesta, vaan haastatellut nostivat asian esille itse. Opiskelijaystävällisyyden lisäksi kiihdyttämöltä toivottiin mahdollisuutta tai väylää verkostoitua halutessaan muiden yrittäjähenkisten opiskelijoiden kanssa, jolloin opiskelijat voisivat löytää muista opiskelijoista apua oman liiketoimintansa edistämiseen, esimerkiksi kirjanpidon osaajia, muotoilijoita, myyjiä ja teknisen osaamisen omaavia opiskelijoita. Myös työharjoittelumahdollisuudet muissa startupeissa nähtiin positiivisena palveluna, joita yrityskiihdyttämö voisi tarjota opiskelijoille.

Kokonaisuudessaan tutkimukseen osallistuneiden opiskelijayrittäjien ensisijaiset kiihdyttämöpalvelutarpeet olivat hyvin samanlaiset riippumatta siitä toimiiko haastateltava yrittäjänä vai ei (taulukko 7). Myöskään kansainvälisten ja suomalaisten opiskelijoiden välillä ei ilmennyt eroja ensisijaisissa kiihdyttämöpalvelutarpeissa, vaikka kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa korostui entistä enemmän koululta saatavan tuen merkitys yritystä perustaessa. Kaikkiaan eniten konkreettisia haasteita haastatelluille oli aiheuttanut sopimusten teko ja niihin liittyvä puutteellinen tietotaito. Yksi haastatelluista kuvasi, että hänen liiketoiminnalleen puutteellinen tietotaito on aiheuttanut vakavia ongelmia. Myös mentoointi korosti merkitystään, joka on kiinteä osa muissakin kiihdyttämöissä ja hautomoissa. Tuotekehitykseen liittyvien palveluiden ja toimintojen suunnittelemisessa tulisi myös kiinnittää huomiota, sillä siihen liittyviä toimintoja ei ainakaan kaikille LAMKin opiskelijoille ole tarjolla. Opiskelijayrittäjät mainitsivat keskusteluissa myös muita tervetulleita kiihdyttämöpalveluita, joita he kokevat tarvitsevänsä.

Taulukko 7. Opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeet

Kiihdyttämöpalvelutarpeet	
Ensisijaiset tarpeet	Muut kiihdyttämön kannalta positiiviset palvelut
Mentorointi Lakimiespalvelut Rahoitusneuvonta Tuotekehitysprosessi	Oman liikeidean/yrityksen kehittäminen -opintojakso Työharjoittelumahdollisuudet muissa startupeissa Verkostoituminen muiden opiskelijoiden ja yrittäjien kanssa Inspiraation jakaminen esimerkiksi yrittäjävierailuluennoilla Asiakashankinta ja suunnittelu Oman työn hinnoitteluun liittyvä neuvonta Yrittäjän ajanhallintaan liittyvä neuvonta Yritysmuodot ja niiden valintaan liittyvä neuvonta Työnantajana toimiminen muille Yrittäjän kirjanpito -opastus

3.6 Ehdotuksia LAMKin kiihdyttämöpalveluiden kehittämiseksi

Tällä hetkellä kun kiihdyttämöpalveluja ja -toimintaa suunnitellaan, LAMKin olisi järkevää kartoittaa mahdollisuudet keskittää yrittäjyysopetus sekä muut yrittäjyyttä tukevat toiminnot tulevan kiihdyttämön yhteyteen. Sekä kiihdyttämölle että LAMKin yrittäjyyttä tukevalle tarjonnalle toivottiin tämän opinnäytetyön tutkimusosiossa selkeyttä ja parempaa näkyvyyttä, jota yrittäjyystoiminnan ja kiihdyttämön yhdistäminen palvelisi kiitettävästi. Esimerkkinä voitaisiin tarkastella Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän yliopiston sekä Jyväskylän koulutuskuntayhtymän Yritystehdas Oy:tä, joka tarjoaa opiskelijoille kokonaisuudessaan 14 erilaista yrittäjyyttä tukevaa toimintoa (Innostun, Ideoin ja Yritän, Tuote- tai liikeideasta yritykseksi, Liiketoiminta kasvuun). Yksi Yritystehtaan tarjoamista opintokokonaisuuksista on 10 opintopisteen NY Start Up -kurssi, joka on tarjolla myös LAMKissa. Yhdistämällä LAMKin yrittäjyyskurssit ja -toiminta sekä erilaiset yrittäjyysprojektit tulevaan yrityskiihdyttämöön olisi yrittäjyystarjontaa helpompi markkinoida yhtenä kokonaisuutena. Se tehostaisi yrittäjyystoiminnan markkinointia LAMKissa. Kuten tutkimustuloksissa luvussa 3.5 kävi ilmi, LAMKin opiskelijoiden on tällä hetkellä vaikeaa löytää yrittäjyyttä tukevia toimintoja.

Kiihdyttämön kautta tapahtuvan yrittäjyysopetuksen monialaisuus voisi antaa opiskelijoille parempia valmiuksia rakentaa monialaisia tiimejä jo heti yrittäjyyden peruskurssin ajaksi. Kiihdyttämön yrittäjyyskursseilla rakentuvat monialaiset tiimit taas lisäisivät mahdollisuuksia erilaiseen osaamiseen perustuvien yritysten syntymiseen, ja nämä monialaiset tiimit voisivat mahdollisesti olla myös tulevan kiihdyttämöohjelman asiakkaita. Ei ole perusteltontota ajatella etteivätkö tällä hetkellä oman alansa yrittäjyyskursseilla olevat yritysideoita omaavat opiskelijat tarvitsisi erilaista osaamista yritysideoita jalostamiseksi oikeaksi yritykseksi. Mitä aikaisemmassa vaiheessa erilainen osaaminen olisi mahdollista kohtauttaa, sitä paremmin se palvelisi uuden yrittäjyystoiminnan syntymistä LAMKissa. Näin yrittäjyyden peruskursseista saataisiin myös sisällöltään tehokkaampia huomioiden haastateltavien kokemukset siitä, että tähän mennessä yrittäjyyden peruskurssista on jäljellä vain arvosana.

Kiihdyttämötoiminnan aloittamiseksi tulisi selvittää Lahden ammattikorkeakoulun henkilöstön mahdollisuudet toimia mentorina opiskelijayrittäjille. Varsinkin opettajien joukossa on valtava määrä erilaista liiketoiminta- ja yrittäjyysosaamista. Se, että opettaja voisi mentroida opiskelijayrittäjää nähtiin tässä tutkimuksessa osan mielestä mahdollisena. Silti LAMKin ulkopuolisten mentoreiden tarvetta ei tule unohtaa, sillä osa haastatelluista koki,

että he hyötyisivät ainoastaan mentoroinnista, joka pohjautuu mentorin omaan kokemukseen yrittäjyydestä ja yrittäjänä toimimisesta. Myös LUT-konsernin tarjoamat mentorointiresurssit voitaisiin selvittää.

Kiihdyttämöohjelmaa voitaisiin pilotoida keväällä 2019 ja kiihdyttämöohjelmaan osallistumismahdollisuutta voitaisiin tarjota esimerkiksi STORM-liikeideakilpailuun osallistuneille tiimeille. Näille tiimeille kiihdyttämöohjelman läpikäyminen olisi luonnollinen jatkumo kisalle, jossa he saisivat tukea ja opastusta heidän liikeideansa toteuttamiseksi käytännössä. Tämä toisi LAMKille ja sen kiihdyttämölle jälleen paremman näkyvyyden opiskelijayrittäjyyden tukemisessa kun liikeideakilpailuun osallistuneita tuettaisiin jatkamaan liikeideansa kehittämistä. Tämä antaisi myös ensi syksyn STORM-liikeideakilpailun markkinointiin lisämerkityksen kun kilpailua markkinoitaessa voitaisiin näyttää tämän syksyn ja tulevan kevään muodostama kokonaisuus, joka tarjoaa konkreettisen mahdollisuuden ryhtyä yrittäjäksi.

Kiihdyttämötoiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä olisi kannattavaa huomioida myös LAMKESin mahdollinen panos kiihdyttämötoiminnan kehittämiseksi. LAMKES voisi esimerkiksi pitää huolen siitä, että kiihdyttämötoiminta tuodaan jatkuvasti riittävän lähelle opiskelijoita ja, että kiihdyttämön ympärillä onnistuttaisiin pitämään positiivinen ja rohkaiseva ilmapiiri. LAMKES voisi toimia myös opiskelijarajapinnassa potentiaalisten yritysideoiden ja yrittäjien etsijänä, ja tarvittaessa yhdistää opiskelijat ja heidän yritysideaat kiihdyttämön asiantuntijoihin.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Tulosten pohdinta

Yleisesti ottaen tämän opinnäytetyön teoriaosuuden ja tutkimuksen perusteella Lahden ammattikorkeakoulussa ei tueta opiskelijayrittäjyyttä täydellä mahdollisella teholla siitä huolimatta, että opiskelijayrittäjyys ja yrittäjyysvalmiudet on kirjattu LAMKin strategiaan. LAMKilla voidaan katsoa olevan paljon paremmat mahdollisuudet edistää opiskelijayrittäjyyttä, mutta se vaatii tilanteen uudelleen fokusoimista ja tekoja. Yrittäjyyden tukemisesta ollaan puhuttu ja sitä ollaan tuettu näennäisesti ilman, että sen kautta oltaisiin oikeasti pyritty auttamaan yrityksen perustamisesta kiinnostuneita tai yrittäjyyttä mahdollisena uravaihtoehtona pitäviä opiskelijoita.

Verrattuna lukuihin 2.3, 2.4 ja 2.6 Lahden ammattikorkeakoulussa opiskelijayrittäjyyden tukeminen on vähäistä. Myöskään jo olemassa olevien tukitoimintojen näkyvyyteen ja houkuttelevuuteen ei olla panostettu jatkuvasti siten, että opiskelijayrittäjät löytäisivät ne tai kokisivat ne mahdollisuudeksi kehittää omia valmiuksiaan yrittäjinä. Erityisen hälyttävää on ollut se, että tutkimusosiossa haastatelluista jokainen yrittäjänä tällä hetkellä toimiva opiskelija ei ollut yritystoimintaa aloittaessaan saanut apua LAMKista, ei ollut sitä osannut kysyä, tai kysymisestä huolimatta ei ollut sitä saanut. Esimerkiksi sen, että apua ei osattu kysyä ei pitäisi olla mahdollista, mikäli yrittäjyyttä tukevat toiminnot olisi korkeakoulussa tuotu kaikkien näkyville ja saataville. Toimintojen näkyvyys puolestaan kuvastaisi sitä, että opiskelijayrittäjyyttä tuetaan kehitys- ja tuloshakuisesti. Lisäksi eräs haastatelluista koki myös, että tuntee olonsa jopa hieman varautuneeksi kysyä kurssilla asioita yrittäjänäkökuilmasta. Yrittäjyyden tukemisesta puhumista ilman konkreettista tekemistä LAMKissa kuvaa myös se, että muutama haastatelluista oli kuullut puhuttavan yrittäjyyspolusta. Siitä huolimatta yrittäjyyspolkua ei näytä käytännössä olevan olemassa, eikä siitä löydy tietoa LAMKin nettisivuilta tai muista kanavista.

Tällä hetkellä positiivista on kuitenkin se, että opiskelijayrittäjille tarjottavia kiihdyttämöpalveluita ollaan suunnittelemassa, joka itsessään kuvaa tilanteen huomioimista sekä halukkuutta lähteä kehittämään opiskelijayrittäjyyttä LAMKissa. Myös ensimmäiset konkreettiset opiskelijayrittäjyyden tukitoiminnot on aloitettu LAMK StartUp Accelerator -hankkeeseen kuuluvan STORM-liikeideakilpailun muodossa. Liikeideakilpailu on saavuttanut jo opiskelijoiden huomion varsin lyhyessä ajassa, mikä kävi ilmi myös tutkimustuloksissa. Tärkeää on huomata, että luvussa 2.3 muissa vertailun kohteena olleissa korkeakouluissa toimii jo yrityskiihdyttämö tai -hautomo. Esimerkiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun hautomotoi-

minnassa on tähän asti kerrytetty 1501 opintopistettä (JAMK 2018). Se kertoo, että kiihdyttämötoiminnalle on kysyntää opiskelijoiden keskuudessa ja siitä, että kiihdyttämötoiminta voidaan kytkeä opintorakenteeseen sekä koulua että opiskelijaa hyödyttävällä tavalla. Vaikka LAMKissa tällä hetkellä toimiikin Green Campus Open -kiihdyttämö, sen toiminta aloitettiin LAMKissa vasta kuluneen vuoden aikana, jonka lisäksi sen tarkoituksena on tukea jo Y-tunnuksen omaavia, lupaavia startuppeja, eikä se näin ollen ole avoin monelle opiskelijalle (LAMK 2018f).

Tutkimustulosten ja teorian perusteella LAMKin kannattaa myös jatkossa tukea opiskelijavetoisen yrittäjyystoiminnan tukemista, sillä opiskelijoiden merkitys opiskelijayrittäjyyden kehittämisessä on merkittävää. Tämän tutkimuksen haastateltavat mainitsivat LAMKESin toiminnan useaan otteeseen vastauksissaan positiivisessa valossa, jotkut haastateltavista olivat jopa sitä mieltä, että LAMKESin toiminta oli tarjonnut heidän yrittäjyytensä edistämisen kannalta merkityksellisimpiä tapahtumia. Teoriaosuudesta voi huomata, kuinka opiskelijavetoisen toiminta on opiskelijayrittäjyyden tukemisen keskiössä, ja opiskelijoiden tahotila ja aktiivisuus voi synnyttää erittäin korkealaatuista yrittäjyyttä tukevaa toimintaa. Myös opiskelijavetoisen toiminnan ottaminen osaksi kiihdyttämöä voisi palvella sen kaikkia osapuolia ja kiihdyttämötoiminta saataisiin opiskelijoiden mukana paremmin jalkautettua opiskelijarajapintaan

Kaiken kaikkiaan yrityskiihdyttämö voi tukea opiskelijayrittäjyyttä todella laajassa mittakaavassa. Sen ydintoimintoihin tulisi kuulua konkreettisen avun tarjoaminen yritystä suunniteltaessa, perustaessa ja kehittäessä. Konkreettisen avun lisäksi sen olisi hyödyllistä tarjota opiskelijoille myös inspiraatiolähtöistä ja motivoivaa toimintaa, esimerkiksi yrittäjävierailijaluentojen muodossa. Kiihdyttämötoiminta voitaisiin myös teorian ja tutkimusaineiston perusteella yhdistää korkeakoulun yrittäjyysopetukseen, joka tekisi siitä opiskelijalle helpommin lähestyttävän ja näkyvämmän. Kiihdyttämötoiminnan yhdistäminen yrittäjyysopetukseen ja niin sanotun yrittäjyyspolun rakentamiseen hyödyttäisi myös korkeakoulua sekä opiskelijaa opintopisteiden muodossa. Kiihdyttämö voisi parhaimmillaan tarjota yrittäjyydestä kiinnostuneelle opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa opinnot nopeasti ja joustavasti omaa yritystä kehittäen, jolloin opiskelijan opintoaika pysyisi koulutusohjelmalle määritellyn opintoajan sisällä. Tämä tietysti hyödyttäisi myös korkeakoulua heidän omista tavoitteissaan. Opiskelijayrittäjien tässä tutkimuksessa esiin tuomien kiihdyttämöpalveluiden tarpeen realistisuutta kuvastaa myös se, että monet näistä palveluista ovat jo tarjolla muissa korkeakouluissa.

4.2 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Vastaus tämän opinnäytetyön päätutkimuskysymykseen ”Miten yrityskiihdyttämö voi tukea opiskelijayrittäjää?” on moninainen. Opiskelijayrittäjän tukemisessa korostuu konkreettinen yritystoimintaan liittyvä tuki kuten mentorointi ja neuvonta. Lisäksi kiihdyttämötoiminta voi tarjota opiskelijayrittäjälle henkistä tukea esimerkiksi yrittäjävierailijaluennoista saatavan inspiraation muodossa. Konkreettisen osaamisen ja henkisen tuen kokonaisuudesta rakentuu kokonaisvaltainen liiketoimintaa edesauttava tekijä, joka yrityskiihdyttämön on mahdollista tarjota.

Ensimmäisiin alakysymyksiin ”Miten Lahden ammattikorkeakoulu tukee opiskelijayrittäjyyttä tällä hetkellä?” ja ”Miten muissa ammattikorkeakouluissa ja LUT-konsernissa tuetaan opiskelijayrittäjyyttä?” voi tämän opinnäytetyön teorian perusteella vastata, että tarjoamalla yrittäjyysopetusta ja muita yrittäjyyttä tavoittelevia projekteja ja toimintoja. Yrityskiihdyttämöt ovat tärkeä osa opiskelijayrittäjyyden tukemisessa, mikä LAMKissa osoittautui tällä hetkellä puutteeksi. Merkittävää on myös opiskelijalähtöisen toiminnan tukeminen osana opiskelijayrittäjyyttä.

Toiseen alatutkimuskysymykseen ”Mitä kiihdyttämöpalveluilla tarkoitetaan” saadaan vastaus teoriaosuus ja tutkimuksen tulokset yhdistämällä. Kiihdyttämöpalveluilla tarkoitetaan kokonaisuudessaan kaikkia niitä tapoja ja palveluita, joilla voidaan auttaa yrittäjiä liiketoiminnan aloittamisessa ja kehittämisessä.

Kolmanteen alakysymykseen ”Millaisia kiihdyttämöpalveluita opiskelijayrittäjä kokee tarvitsevänsä?” haettiin vastausta tutkimusosiossa. Opiskelijayrittäjä kokee tarvitsevänsä yritystoiminnan suunnitteluun ja aloittamiseen sekä konkreettisia että henkisiä tukipalveluita.

4.3 Tutkimuksen luotettavuus

Kaikissa tutkimuksissa pyritään välttämään mahdollisten virheiden syntyminen. Silti tutkimusten luotettavuus ja pätevyys voivat vaihdella, jonka takia tutkimuksissa tulee tarkastella sen luotettavuutta. Tutkimuksen luotettavuutta mitatessa voidaan käyttää termejä reliabiliteetti ja validiteetti. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.) Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta kun taas validiteetilla tarkoitetaan sitä, onko tutkimuksessa tutkittu sitä mitä on luvattu

Tutkimuksessa tavoiteltiin mahdollisimman korkeaa luotettavuutta, mutta virheet ovat mahdollisia sen takia, että tutkimuksen tekemiseen ja tutkijana toimimiseen ei ole kertynyt vielä paljoa kokemusta, jonka lisäksi tutkimus toteutettiin varsin lyhyessä ajassa. Näin ollen esimerkiksi tutkimustuloksista tehtyjä analyysejä ei vahvistettu haastatelluilla ennen

tutkimusraportin julkaisemista. Tutkimuksen tekemiseen käytetystä lyhyestä ajasta riippumatta oma mielenkiinto tutkimusaihetta kohtaan on mahdollistanut sen, että tutkimusta on jaksettu tehdä hyvällä mielenkiinnolla alusta loppuun.

Tutkimuksen luotettavuus otettiin huomioon jo opinnäytetyön alussa ja kaikki opinnäytetyön työvaiheet dokumentoitiin ja perusteltiin, kuten luvussa 3.4 on esitetty. Tiedonkeruuna käytetyn teemahaastattelun valinta sopi tutkimusaiheeseen, sillä teemahaastatteluilla saatiin ymmärrystä sekä opinnäytetyön päätutkimus- että alatutkimuskysymyksiin. Päätutkimuskysymys yhdessä alatutkimuskysymysten kanssa muodostivat laajan käsityksen tutkimusongelman ympärille.

Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin parantamaan myös sillä, että teemahaastattelut järjestettiin jokaiselle haastateltavalle yksilöhaastatteluina, jolloin haastateltavan omaan tulkintaan ja vastauksiin ei vaikuttanut muiden haastateltavien tulkinnat. Myös aineistonkeruumenetelmät olivat samat jokaiselle haastateltavalle. Haastattelijana pyrin toimimaan neutraalisti vaikuttamatta haastateltavien vastauksiin, mutta luomaan keskusteluun silti luotettavan ja kaikki tulkinnat hyväksyvän ilmapiirin. Keskusteluiden nauhoittaminen paransi tutkimuksen luotettavuutta, sillä se antoi mahdollisuuden keskittyä itse tutkimusongelman selvittämiseen paremmin tarkentamalla haastateltavien kannanottoja tarkentavilla kysymyksillä. Tutkimuksen anonyymiys lisää tutkimuksen luotettavuutta, sillä haastateltavat eivät näin ollen pelänneet tuoda omia ei niin-positiivisia mielipiteitä esille. Myös tutkimuksen haastateltavia (7) voidaan sanoa olleen riittävästi, sillä haastateltavilta saatu aineisto kiihdyttämöpalveluiden tarpeista saavutti saturaatiopisteen.

Tämän tutkimuksen voidaan katsoa olevan validi, sillä tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää opiskelijayrittäjyyden tukemisen tämän hetkinen tila Lahden ammattikorkeakoulussa sekä opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeet, jota tutkimuksessa myös tutkittiin ja johon saatiin myös vastaukset.

4.4 Jatkotutkimusaiheet

LAMKin tulevan kiihdyttämön palvelutarjonnan vahvistamiseksi voitaisiin tässä tutkimuksessa esitetty palvelutarjonta vahvistaa vielä useammalla Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijayrittäjällä esimerkiksi kvantitatiivisen tutkimuksen avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla voitaisiin luoda selkeitä tilastoja kiihdyttämöpalvelutarpeista, ja niiden avulla saataisiin tietoa myös siitä, mikäli eri alojen opiskelijoiden palvelutarpeet eroavat toisistaan.

Ensimmäisen LAMKissa järjestettävän kiihdyttämöohjelman jälkeen voitaisiin tutkia kiihdytysohjelman merkitystä ja vaikuttavuutta opiskelijayrittäjille. Se auttaisi kehittämään kiihdytysohjelmaa tuoreisiin kokemuksiin pohjautuen. Samassa tutkimuksessa voitaisiin tutkia kiihdyttämöohjelmassa tarjottavan konkreettisen ja henkisen tuen merkitystä, jonka perusteella seuraavaan kiihdyttämöohjelmaan voitaisiin tehdä tarvittavia muutoksia.

5 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää korkeakoululähtöistä opiskelijayrittäjyyttä sekä opiskelijayrittäjille suunnattuja kiihdyttämöpalveluita Lahden ammattikorkeakoulussa. Tavoitteeseen pyrittiin tutkimalla mikä on opiskelijayrittäjyyden tukemisen tämän hetkinen tila sekä millaisia kiihdyttämöpalveluita opiskelijayrittäjät kokevat tarvitsevansa.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostui opiskelijayrittäjyyden ja yhteensä yhdeksän Suomen korkeakoulun opiskelijayrittäjyyttä tukevien toimintojen kuvaamisesta. Perusteltua on se, että opiskelijayrittäjyyteen, korkeakoulujen yrittäjähenkiseen toimintakulttuuriin ja kiihdyttämöpalveluihin panostamalla voidaan vaikuttaa opiskelijoiden työpaikkapreferensseihin entistä yrittäjyysmyönteisemmin sekä sitä kautta mahdollisesti kasvattaa yrittäjiksi ryhtyvien opiskelijoiden määrää. Samalla kasvatetaan niin alueellista kuin Suomen kansainvälistä kilpailukykyä. Yrittäjäksi ryhtyvien ja siitä kiinnostuneiden opiskelijoiden määrää kasvattamalla Lahden ammattikorkeakoulu on mukana myös valtakunnallisessa yrittäjyyskasvatuksen rintamassa, jolla on suoranaiset vaikutukset myös siihen, miten Suomi sijoittuu opiskelijoiden yrittäjyystilastoissa (esimerkiksi GUESSS-tutkimus) kansainvälisesti.

Teoriaosuudessa huomattiin, että korkeakouluilla on monia mahdollisuuksia tukea opiskelijoiden luomaa yrittäjämagoa. Tehdyt tutkimukset vahvistavat myös sen, että perinteisen palkkatyön houkuttelevuus on ollut jatkuvassa laskussa vuosien 2008-2016 välillä, jolloin yrittäjyyden houkuttelevuus on jopa kolminkertaistunut. Positiivisen yrittäjämagon kehittymiseen vaikuttaa suoranaisesti korkeakoulujen yrittäjyyden asenneilmapiiri. Positiivinen asenneilmapiiri korkeakoulukulttuurissa tukee ja rohkaisee opiskelijoita näkemään yrittäjyyden mahdollisena uravalintana, joka voi myös johtaa siihen, että yritystoiminta aloitetaan jo opintojen aikana.

Korkeakoulujen yrittäjähenkinen toimintakulttuuri pitää sisällään innovaatiotoiminnan tukemisen, ja se on tavoitteena myös LAMK StartUp Accelerator -hankkeessa ja tulevassa kiihdyttämössä. Innovaatiotoiminta pitää sisällään esimerkiksi innovaatioiden kaupallistamisen on esillä myös uuden LUT-konsernin strategiassa, jonka mukaisesti LAMK ja Saimia yhdessä muodostavat innovaatiokorkeakoulun, jota tukee LUT-yliopiston vahva innovaatio-osaaminen. Korkeakoulujen välisen yhteistyön lisääminen on ollut näkyvästi esillä myös Suomen hallituksen 29.5.2015 linjaamissa kärkihankkeissa. Yrityskiihdyttämöillä voidaan katsoa olevan suora yhteys innovaatioiden syntymiselle ja kaupallistamiselle myös korkeakoululähtöisessä opiskelijayrittäjyydessä.

Tämän hetkisiä opiskelijayrittäjyyden tukitoimintoja vertailemalla huomattiin, että korkeakoulukulttuurissa on tarjolla hyvin laaja kirjo erilaisia toimintoja, kursseja ja projekteja. Yrittäjyyden tukeminen ja yrittäjyysmäisen toiminnan kehittäminen nähdään myös itse korkeakouluissa tarpeellisena ja välttämättömänä kehityksen edistäjänä. Korkeakoulut haluavat tarjota opiskelijoilleen yhä enemmän uusia, innovatiivisia tapoja oppia ja ”learn by doing”-ajattelu jatkaa kasvuaan. Kaikissa vertailun kohteena olleiden korkeakoulujen yhteydessä toimii tällä hetkellä opiskelijoille avoin yrityskiihdyttämö. Yrityskiihdyttämöt useassa korkeakoulussa yhdistävät korkeakoulujen kurssitarjonnan, erilaiset yrittäjyyden ja työelämäyhteistyön projektit sekä opiskelijavetoisen yrittäjyystoiminnan. Tämän tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että yrityskiihdyttämöpalveluita tarvitaan myös Lahden ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksessa haastateltujen opiskelijayrittäjien näkökulmasta yrittäjyystarjonnan tulee olla selkeää ja helposti lähestyttävää. Tämän opinnäytetyön teoriaosuus vahvisti myös sen, että yrityskiihdyttämötoiminta ja sitä kautta opiskelijayrittäjille tarjottavat palvelut voidaan rakentaa niin, että ne kerryttävät opiskelijoille opintopisteitä, jolloin yrityskiihdyttämötoiminnasta hyötyy sekä opiskelijat että korkeakoulu.

Tämän työn keskeisimpiä tuloksia oli se, että opiskelijayrittäjät toivoivat saavansa yrityskiihdyttämöstä etenkin yritystoiminnan kannalta tarvittavat perustiedot ja -taidot. Merkitystään korostivat etenkin mentoroinnin tärkeys sekä erilaiset juridiset ja rahoitukseen liittyvät neuvontapalvelut. Opiskelijayrittäjät korostivat konkreettisen tekemisen ja avun saamisen merkitystä pärjätäkseen yrittäjinä oikeassa liike-elämässä. Opiskelijayrittäjät olivat myös sitä mieltä, että kiihdyttämö tarvitsee konkreettisen tilan korkeakoulun yhteydessä, jotta se saataisiin kytkettyä opiskelijarajapintaan helposti lähestyttäväksi ja näkyväksi. Tulevaan LAMKin kiihdyttämöön suhtauduttiin tutkimuksen yhteydessä kaiken kaikkiaan erittäin positiivisesti ja odottavasti.

LÄHTEET

Aalto Startup Center. 2018. About us [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa:

<https://startupcenter.aalto.fi/business-generator/>

Ammattikorkeakoululaki 2014/932.

Asteljoki, K. 2018. Yrittäjyyden yhdistäminen korkeakouluopintoihin – opiskelijan

näkökulma [viitattu 11.10.2018]. Saatavissa:

http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/154890/Diplomityo_asteljoki_kaj.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Avanto Oulu. 2018. Palvelujen sisällöt [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa:

<https://avantooulu.fi/suomi/#-fi-palvelut>

Bergmann, H. & Golla, S. 2016. Unternehmertum an Hochschulen in Deutschland, Ergebnisse des Global University Entrepreneurial Students' Spirit Survey (GUESSS)

2016. St. Gallen/Fulda [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa:

http://www.guesssurvey.org/resources/nat_2016/GUESSS-Bericht-Deutschland-2016_30Sept2016.pdf

Business Kitchen. 2018. Palvelut [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa:

<https://www.businesskitchen.fi/fi/opiskelijoille/>

Ceasu, I. & Marquardt, K. & Irmer, S-J. & Gotesman, E. 2017. Factors influencing

performance within startup assistance organizations [viitattu 7.11.2018]. Saatavissa:

<https://content.sciendo.com/view/journals/picbe/11/1/article-p264.xml>

Cohen, S. & Hochberg, Y. 2014. Accelerating Startups: The Seed Accelerator

Phenomenon [viitattu 24.9.2018]. Saatavissa:

<https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=141119082090096118068118074026071007050013055041044089022119076091085027072107031096036063025103104037062107006075127083125073015075086034086117064092066101007006089028003085103070094104119124093080113113082080028024109020080066092020007066095119066&EXT=pdf>

Durst, S. & Sedenka, J. 2016. Entrepreneurial Intentions and Behaviour of Students

attending Swedish Universities, Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey

2016 – National Report of Sweden. University of Skövde [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa:

http://www.guesssurvey.org/resources/nat_2016/GUESSS_Report_2016_Sweden-m.pdf

DuuniExpo. 2018. Mikä on DuuniExpo? [viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <http://www.duuniexpo.eu/mika-on-duuniexpo/>

FallUp. 2018. Event [viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <https://www.fallup.fi/event>

Farny, S. & Kyrö, P. 2015. Entrepreneurial Aalto: where science and art meet technology and business. Routledge Taylor & Francis Group [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=_UusCQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA150&dq=entrepreneurship+societies+aaltoes&ots=rwaWKwL0oz&sig=8WzIZKbTHj7buq9OWzPlqcsMV14&redir_esc=y#v=onepage&q=entrepreneurship%20society&f=false

GrowUp Students. 2018. GrowUp Students [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://www.growupstudents.com/growupstudentsf>

Haaga-Helia. 2018. StartUp School [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/palvelut/startup-school>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Isabelle, D. 2013. Key Factors Affecting a Technology Entrepreneur's Choice of Incubator of Accelerator [viitattu 30.9.2018]. Saatavissa: <https://search-proquest-com.aineistot.lamk.fi/docview/1614473075/?pq-origsite=primo>

Isosaari, A. 2018. Kiuas Accelerator part 1/2 – From zero to halfway into the program [viitattu 8.11.2018]. Saatavissa: <https://medium.com/kiuas/kiuas-accelerator-part-1-2-from-zero-to-halfway-into-the-program-1da189e6f500>

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2018. Jyväskylän Yritystehtaan palvelut opiskelijoille [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://opinto-oppaat.jamk.fi/fi/opinto-opas-amk/tutkinto-ohjelmat-ja-opintotarjonta/opintotarjonta-ja-lukujarjestykset/yrittajyysoinnot/palvelut-opiskelijoille/#Innostun,%20ideoin,%20yritän>

Junction. 2018. What is Junction [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://hackjunction.com/about>

Kakkonen, M-L. Koskinen, M. 2015. Yrittäjähenkisen toimintakulttuurin kehittäminen. Yrittäjyys korkeakoulussa – Paradokseja ja suosituksia, yrittäjähenkisen toimintakulttuuri – uhka vai mahdollisuus? [viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/89247/URNISBN9789515885036.pdf?sequence=1>

Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018a. LAMK StartUp Accelerator (LSA) hankesuunnitelma [viitattu 31.10.2018]

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018b. LUT-konsernin hallitukset hyväksyvät konsernistrategian 2025 [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: <https://lamkfi.sharepoint.com/sites/intranet/pages/news-full-text.aspx?newsid=1429>

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018c. Lahden ammattikorkeakoulun strategia 2020 [viitattu 21.10.2018]. Saatavissa: <https://www.lamk.fi/sites/default/files/2018-05/LAMKstrategia2020.pdf?navref=lift-up>

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018d. Opetussuunnitelmat [viitattu 21.10.2018]. Saatavissa: <http://opinto-opas.lamk.fi/index.php/fi>

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018e. Liiketalouden koulutus, Tradenomi (AMK): 210 op liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto [viitattu 21.10.2018]. Saatavissa: <http://opinto-opas.lamk.fi/index.php/fi/68177/fi/68124>

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018f. Green Campus Open Lahti [viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <https://www.lamk.fi/fi/palvelu/green-campus-open-lahti>

Lahden ammattikorkeakoulu. 2018g. Monta tapaa opiskella [viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <https://www.lamk.fi/fi/monta-tapaa-opiskella>

LUT. 2018a. International Business and Entrepreneurship (MIBE) -maisteriohjelma [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: <https://www.lut.fi/opiskelu/maisteriohjelmat/kauppatieteiden-maisteriohjelmat/international-business-and-entrepreneurship>

LUT. 2018b. Green Campus Open [viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <https://www.lut.fi/yhteistyö-ja-palvelut/palvelut-yrityksille/innovaatiopalvelut-green-campus-open>

LUT. 2018c. J. Hyneman Center – JHC [viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <https://www.lut.fi/jhc>

LUTES. 2018. About us [viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <http://www.lutes.fi/#about>

Marchand, J. & Hermens, A. & Sood, S. 2015. Student Entrepreneurship: A Research Agenda [viitattu 12.10.2018]. Saatavissa:

https://www.researchgate.net/publication/282370614_Student_Entrepreneurship_a_Research_Agenda

Martikkala, P. 2015. Yrittäjyyttä opiskelijan ehdoilla. Satakunnan ammattikorkeakoulu [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/96935/2015_D_4_SAMK_Opiskele_toimi_yrita.pdf?sequence=1

Mennala, H. 2017. Yrittäjyyttä tukeva ehdotus: Haaga-Helian StartUp School vauhdittamassa yrittäjyyden kehittymistä [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa:

https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/startup_school_haaga-helia_0.pdf

Moylan, T. & Gallagher, N. & Heagney, C. 2016. Exploratory Studies on the use of Experiential Learning in Entrepreneurship Education. Dun Laoghaire Institute of Art, Design and Technology (IADT) [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa:

<http://ojs.aishe.org/index.php/aishe-j/article/viewFile/253/404>

Naukkarinen, J. 2014. Katsaus yrityskiihdyttämöihin Suomessa ja maailmalla.

Lappeenrannan teknillinen yliopisto [viitattu 7.11.2018]. Saatavissa:

<http://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/103032/495d58ce-328a-46bc-a1e6-faaa78efd58e.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Nuori Yrittäjyys. 2018. NY Start Up Testaa oma ideasi käytännössä [viitattu 21.10.2018].

Saatavissa: <https://nuoriyrittajyys.fi/ohjelmat/ny-start-up/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016. Yrittäjyyden tukemisen hyvät käytänteet

korkeakouluissa 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:14 [viitattu

3.10.2018]. Saatavissa:

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75399/okm14.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Koulutuksen yrittäjyyslinjaukset 2017 [viitattu

13.10.2018]. Saatavissa: <https://minedu.fi/yrittajyyslinjaukset>

OuluES. 2018. Ohjelmat [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://oulues.com/ohjelmat/>

Pihkala, T. & Ruskovaara, E. & Hytti, U. 2016. Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey, National Report 2016 FINLAND. Lappeenranta University of Technology [viitattu 12.10.2018]. Saatavissa:

http://www.guesssurvey.org/resources/nat_2016/GUESS_Report_2016_Finland_e.pdf

Ruoho, J. 2015. SAMKissa opitaan ja pohditaan yrittäjyyttä. Satakunnan ammattikorkeakoulu [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/96935/2015_D_4_SAMK_Opiskele_toimi_yrita.pdf?sequence=1

Ruokolainen, Ulla-Riikka. 2014. Nestholma Startup-kiihdyttämö yritystoiminnan kehittäjänä [viitattu 11.11.2018]. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76845/Ruokolainen_Ulla-Riikka.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rytkönen, T. 2016. Opiskelijayrittäjyyden tienraivaaja [viitattu 12.10.2018]. Saatavissa: <https://www.nuoretyrittajat.fi/en/node/2312>

Rönkkö, T. 2017. LAMK:n siirtymisessä LUT-konserniin ratkaiseva askel [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: https://www.lut.fi/uutiset/-/asset_publisher/h33vOeufOQWn/content/lamk-n-siirtymisessa-lut-konserniin-ratkaiseva-askel

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. 6.2.4. Edustavuus [viitattu 2.11.2018]. Saatavissa: https://www.fsd.uta.fi/metodologia/mao/kvali/L6_2_4.html

Saimaan ammattikorkeakoulu. 2018a. Yrittäjyyspolku [viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <https://www.saimia.fi/fi-FI/opiskelu/info/yrittajyyspolku>

Saimaan ammattikorkeakoulu. 2018b. Mikko Ojapelto aloitti yrityshautomon vetäjänä [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://www.saimia.fi/fi-FI/ajankohtaista/tiedotteet/1288-mikko-ojapelto-aloitti-yrityshautomon-vetajana>

SAMK. 2018. Yrityskiihdyttämö [viitattu 8.11.2018]. Saatavissa: <https://www.samk.fi/opiskelu/yrityskiihdyttamo/>

Saridakis, G. & Iskandaarova, M. & Blackburn, R. 2016. The British Report of the 2016 GUESSS Project. Kingston University London [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: http://www.guesssurvey.org/resources/nat_2016/GUESSS_Report_2016_GreatBritain.pdf

Seinäjoen ammattikorkeakoulu. 2018. Yrittäjyys opinnoissa [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://www.seamk.fi/hakijalle/opiskelu-seamkissa/yrittajyys-opinnoissa/#>

Seinäjoen ammattikorkeakoulu Y-Zone. 2018. Tervetuloa SeAMK Y-Zonelle! [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://yzone.seamk.fi>

Shirokova, G.V. & Bogatyreva, K.A. & Beliaeva, T.V. & Tsukanova, T.V. & Laskovaia, A.K. 2016. Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey, National Report Russia 2016. St. Petersburg University [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: http://www.guesssurvey.org/resources/nat_2016/GUESSS_Report_2016_Russia_e.pdf

Sieger, P. & Fueglistaller, U. & Zellweger, T. 2016. Student Entrepreneurship 2016: Insights from 50 Countries. University of St. Gallen/Bern [viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: http://www.guesssurvey.org/resources/PDF_InterReports/GUESSS_2016_INT_Report_fin al5.pdf

Suomen Yrittäjät. 2015. Opiskelijasta yrittäjäksi. Opiskelijayrittäjyys suomalaisissa korkeakouluissa 2014-2015 [viitattu 11.10.2018]. Saatavissa: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/migrated_documents/sy_opiskelijasta_yrittajaksi_2015.pdf

SLUSH. 2018. What is Slush [viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <https://www.slush.org/about/what-is-slush/>

Startuplifers. 2018. Internships for the ambitious [viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <https://startuplifers.org/frontpage-student/>

StartUp School. 2018. We have a new ES! [viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <https://startupschool.fi/we-have-a-new-es/>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi [viitattu 5.11.2018]. Saatavissa: <https://masto.finna.fi/Record/masto.145850>

Valtioneuvosto. 2016. 2. Osaaminen ja koulutus [viitattu 3.10.2018]. Saatavissa: https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/2778002/2_osaaminen_koulutus.pdf/3bdd5636-52f8-4555-8112-899806c55f09

Valtioneuvoston Kanslia. 2015. Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015 [viitattu 17.9.2018]. Saatavissa: https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_net.pdf

Y Combinator. 2018. Startups [viitattu 24.9.2018]. Saatavissa: <http://www.ycombinator.com>

Young Enterprise Denmark. Impact of Entrepreneurship Education in Denmark – 2011 [viitattu 12.10.2018]. Saatavissa: http://eng.ffe-ye.dk/media/202248/impact_of_entrepreneurship_education_in_denmark_2011.pdf

LIITTEET

LIITE 1. Haastattelujen teemat

TEEMA 1. Haastateltavan yrittäjyystausta

- *Yrittäjänä tilastollisesti vai ei*
- *Yritysmuoto*
- *Yrittäjyyteen suhtautuminen opintoja aloittaessa*

TEEMA 2. Opiskelijayrittäjyyden tukeminen LAMKissa

- *Opiskelijayrittäjyyden tukeminen LAMKissa*
- *Yrittäjyyttä tukevat toiminnot LAMKissa*
- *Yrittäjyysopinnot ja niiden suunnittelun tukeminen LAMKissa*
- *LAMKin tuki yritystä perustaessa*

TEEMA 3. SAMKin kiihdyttämömalli

SAMKin yrityskiihdyttämömalli kuvattiin opinnäytetyön luvun 2.6 mukaisesti kokonaisuudessaan

- *Oman liikeidean kehittäminen/Oman yrityksen kehittäminen-kurssit osana kiihdyttämöä*
- *Mentoroinnin merkitys oman yrittäjyyden kehittämisessä*
- *Mentorin kotiorganisaation merkitys*

TEEMA 4. Opiskelijayrittäjien kiihdyttämöpalvelutarpeet